

Jaarverslag MIND platform **2021**

Inhoud

Inleiding	3
Leeswijzer	4
Campagnelijn 1: Preventie, inclusief terugvalpreventie	7
Campagnelijn 2: Kwaliteit van zorg	28
Campagnelijn 3: Kwaliteit van leven	39
Organisatie	59
Bijlagen:	
Bijlage 1 Afkortingen	65
Bijlage 2 Bestuur MIND Landelijk Platform	66
Bijlage 3 Lidorganisaties MIND Landelijk Platform	67
Bijlage 4 Regiokamer	68
Bijlage 5 MIND Familie- & Naastenraden	69

Inleiding

Dit is het uitgebreide jaarverslag 2021 van MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid (kortweg MIND Platform). De vereniging MIND Platform werkt nauw samen met Stichting MIND. Samen vormen wij de MIND-organisatie. Het perspectief van cliënten en naasten is hét uitgangspunt van het beleid van de MIND-organisatie. Door de krachten te bundelen willen wij verschil maken voor de psychische gezondheid in Nederland.¹ Dit doen we vanuit de 'Droom van MIND' die we hebben geformuleerd als uitgangspunt voor ons meerjarenbeleidsplan (MJBP) 2020-2025.

De droom van MIND:

Wij leven in een samenleving waarin wij psychische gezondheid koesteren, daarin investeren en alles doen om onnodig psychisch leed te voorkomen. Iedereen die nu of in de toekomst te maken heeft met psychisch leed kan rekenen op begrip, ondersteuning en goede zorg.

We hebben daarbij de volgende **missie**: "MIND is een onafhankelijke maatschappelijke organisatie die Nederland psychisch gezonder maakt. MIND is hét aanspreekpunt in Nederland voor maatschappelijke en individuele vragen rond psychische gezondheid en geeft stem aan alle mensen die te maken hebben met psychische problemen."

Dit doen we vanuit onze **kernwaarden**: "Wij zetten altijd door. We zijn sociaal en verbindend. We hebben een open mind en onze werkstijl is vernieuwend en ondernemend."

¹ Onze definitie van psychische gezondheid: "Psychische gezondheid is een positieve staat van welbevinden en mentale veerkracht om tegenslagen en sociale en emotionele uitdagingen het hoofd te bieden en op eigen wijze een zinvol maatschappelijk leven te leiden." Bron: MIND MJBP 2020-2025.

Leeswijzer

Alle activiteiten worden primair uitgevoerd door de lidorganisaties en het bureau van MIND gezamenlijk. Dit kan betekenen dat een lidorganisatie als trekker fungeert met ondersteuning van het bureau, maar ook dat een activiteit door het bureau of een lidorganisatie afzonderlijk wordt uitgevoerd. Voor alle activiteiten van MIND Landelijk Platform geldt dat ze niet alleen plaatsvinden in het belang van de lidorganisaties van MIND Landelijk Platform, ze worden ook uitgevoerd in het bredere kader van de doelstellingen van de beweging MIND.

Om een helder overzicht te geven van de thema's en activiteiten waar MIND zich in 2021 mee bezig heeft gehouden is een indeling gemaakt in campagnelijnen, speerpunten, projecten/ onderzoek en overige onderwerpen.

Campagnelijnen

In een strategisch proces heeft MIND met haar leden en andere nauw bij de organisatie betrokken mensen haar droom gedefinieerd en bepaald via welke doelstellingen we in 2025 onze droom kunnen realiseren. De activiteiten van 2021 zijn geordend langs drie thematische campagnelijnen:

1. Preventie, inclusief terugvalpreventie
2. Kwaliteit van zorg
3. Kwaliteit van leven

De overkoepelende thema's Jeugd en Ervaringskennis lopen hier als een rode draad 'horizontaal' doorheen.

Ambities en speerpunten

In het Meerjarenbeleidsplan 2020-2025 is aan iedere campagnelijn een aantal specifieke ambities gekoppeld. Deze ambities zijn groot en het aantal onderwerpen dat aandacht verdient in ons streven naar een psychische gezonde samenleving is nog groter. Om focus – en daarmee impact – te waarborgen maken de leden van MIND Landelijk Platform ieder jaar een keuze in onderwerpen die we dat jaar willen oppakken: onze speerpunten. De speerpunten die waren geselecteerd voor de activiteiten van 2021 droegen bij aan het bereiken van de ambities zoals die zijn vastgelegd in het MIND Meerjarenbeleidsplan 2020-2025.

Overige onderwerpen

Naast de speerpunten zijn per campagnelijn 'overige onderwerpen' opgenomen. Deze onderwerpen zijn net als de speerpunten stuk voor stuk van groot belang voor de achterban van MIND. Als gevolg daarvan bestaat de neiging om te veel te willen doen, waardoor de focus en de effectiviteit in het gedrang komt. Daarom geldt voor de overige onderwerpen dat we in tegenstelling tot de speerpunten gedurende het jaar continu de afweging hebben gemaakt of, en zo ja welke, bijdrage en inzet vanuit bureau en lidorganisaties gerechtvaardigd en mogelijk was zonder dat de focus op de speerpunten in gevaar zou komen. Daarom heeft MIND bij sommige van de overige onderwerpen een meer reactieve rol ingenomen en bij sommige activiteiten de aansluiting gezocht met samenwerkingspartners.

Lobby

In het politieke debat hebben we ons in 2021 voornamelijk gericht op de (speer)punten uit onze campagnelijnen waarmee we het verschil konden maken. Denk aan nieuwe visies, nieuwe wetgeving (of evaluatie), inbreng voor commissiedebatten, en de Tweede Kamerverkiezingen, Gemeenteraadsverkiezingen, inbreng voor commissiedebatten etc. Hieronder lichten we de hoofdpunten eruit:

Lobby rondom Tweede Kamerverkiezingen en formatie

In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen heeft MIND input geleverd op de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen. Veel van onze speerpunten zijn meegenomen in de verkiezingsprogramma's (met name bij D66, Groen Links, PvdA, SP, Christen Unie).

Op 12 maart organiseerde MIND een Talkshow Deltaplan Mentale Gezondheid, onder leiding van Aldith Hunkar vanuit De Balie in Amsterdam. MIND wil hiermee de aandacht vestigen op de cumulatie van mentale problemen mede ten gevolge van corona. Een Deltaplan is de komende kabinetsperiode nodig; een interdepartementale aanpak van het ministerie van VWS, OCW, SZW en Financiën om te investeren in mentale gezondheid (preventie) en de wachtlijsten terug te dringen, arbeidsparticipatie te bevorderen en dakloosheid te voorkomen. Er waren verschillende gastsprekers, van onder meer de UvA, Diversion /MIND Young, verschillende werkgevers, verschillende Kamerleden en ervaringsdeskundigen. De Argumentenfabriek was aanwezig om het boek De Mentale Vooruitgang toe te lichten. MIND is een van de 20 denktankleden die input heeft geleverd voor het boek. Het programma werd goed bekeken en goed gedeeld via social media.

Trimbos heeft op verzoek van (en in nauwe samenwerking met MIND) en andere ggz-organisaties zoals P3NL en de Nederlandse ggz een Verkiezingswijzer ontwikkeld, zodat de burger bewust zijn stem kan uitbrengen. In deze verkiezingswijzer was opgenomen wat de partijen willen doen over veranderen op het gebied van mentale gezondheid, arbeidsparticipatie, de jeugdwet etc.

We hebben een brief gestuurd aan de informateur Mariette Hamer, en aan de fractievoorzitters en Kamerleden om invloed uit te oefenen op de formatiebesprekingen en het Regeerakkoord. We hebben veel (kennismakings)gesprekken gevoerd met de nieuwe Tweede Kamerleden en onze inbreng geleverd voor commissiedebatten, en meegeschreven aan moties en amendementen. Dit heeft veel resultaat opgeleverd. Denk bijvoorbeeld aan het amendement om de hulplijn van MIND Korrelatie ook in 2022 te financieren, i.v.m. de toegenomen vraag aan mentale hulp door corona.

Het Preventieakkoord wordt uitgebreid met mentale gezondheid zo staat ook in het Regeerakkoord geschreven. De inkoop van de jeugdzorg wordt anders georganiseerd (centraal en/of regionaal voor ernstige en complexere zorgvragen).

Ook is een motie ingediend en aangenomen door CU over een apart akkoord Mentale Gezondheid. Er zijn veel moties ingediend en aangenomen voor aanpassing van de jeugdwet, om de wachtlijsten voor de jeugd-ggz te verminderen.

Gemeenteraadsverkiezingen

MIND heeft een basisdocument geschreven voor lokale en regionale cliëntenorganisaties waaruit zij kunnen putten voor hun lokale/regionale lobby (bijvoorbeeld te gebruiken als input voor lokale verkiezingsprogramma's en voor gesprekken met ambtenaren, wethouders en raadsleden bij gemeenten). Dit basisdocument staat op de website van MIND. Ook organiseerden we onder meer lobbytrainingen voor onze achterban, in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen. Zie hoofdstuk Infrastructuur en ervaringsdeskundigheid.

Gevolgen corona

Ook in 2021 kwamen er veel extra hulpvragen binnen bij MIND Korrelatie ten gevolge van de coronamaatregelen. Denk hierbij aan gesprekken over de mentale gevolgen van het mondkapjesbeleid, de lockdowns, het sluiten van scholen en vele andere voorzieningen. Er zijn mensen speciaal voor opgeleid om aan de extra vraag te voldoen. Eind december is er een amendement aangenomen om de subsidie voor MIND Korrelatie te continueren. Dit hadden we samen met Groen Links opgesteld.

Discussienota toekomst ggz

Samen met de achterban (leden) van MIND Platform hebben we inbreng geschreven als reactie op de 'Discussienota Toekomst ggz-Zorglandschap' van VWS. Dit is de opmaat voor de ggz Toekomstagenda die in 2022 tot stand zal komen. VWS neemt hierin het voortouw.

Projecten (Kennis, innovatie en onderzoek)

Naast belangenbehartiging worden ook projecten uitgevoerd op de door de leden bepaalde doelstellingen, die onder de verschillende campagnelijnen zijn opgenomen.

Campagnelij 1

Preventie, inclusief terugvalpreventie

Kernboodschap

Er moet en kan meer gedaan worden aan terugvalpreventie, vroegsignalering van psychische klachten, behoud van psychische gezondheid en versterken/bevorderen van mentale weerbaarheid. Preventie is effectief en loont, maar valt door tekort aan financiering en urgentiebesef bij beleidsmakers vaak tussen wal en schip. Inzet op preventie vraagt om goede samenwerking en aansluiting tussen - vaak - lokale en regionale partijen, en goede kennisuitwisseling, financiering en andere randvoorwaarden. Uitgangspunt is aansluiting bij de leefwereld van alle burgers die mentaal gezond willen blijven.

Ambities en speerpunten

Ambitie 1: Preventie voor een psychisch gezonde jeugd

1.1 Suïcidepreventie Jeugd

Speerpunt

Zelfdoding is al langere tijd doodsoorzaak nummer 1 onder jongeren van 10 tot 30 jaar. Binnen de bredere landelijke aanpak voor suïcidepreventie, wil MIND dan ook specifiek aandacht geven aan en een actieve rol spelen bij de suïcidepreventie onder jeugd. We werken daarin samen met 113 online en andere partijen en dragen bij aan het implementeren van de adviezen die geformuleerd zijn vanuit het onderzoek naar suïcide onder jongeren

Verslag 2021

Dit onderwerp is ingebed door middel van projecten die MIND uitvoert in het kader van de Landelijke Agenda Suïcide Preventie (LASP). MIND voert op basis van deze projecten haar belangenbehartigingsagenda uit.

De cijfers van de Commissie Actuele Nederlandse Suïcideregistratie (CANS) over 2021 hebben het zorgelijke beeld laten zien dat er een stijging is waargenomen in het aantal suïcides bij 20- tot 30-jarigen, vooral bij mannen. Het is mogelijk dat er een verband te leggen is met de coronapandemie. Deze cijfers (als topje van de mogelijke ijsberg) zijn benut in ons belangenbehartigingswerk rondom de mentale gezondheid van jongeren. Daarnaast willen we alle zelfhulp/lotgenoten ondersteuningsmogelijkheden die er bestaan m.b.t. suïcide preventie bereikbaar laten zijn voor de jongeren.

1.2 KOPP/KOV-kinderen

Speerpunt

De problematiek van kinderen van ouders met psychische problematiek en van verslaafde ouders, zowel tijdens de jeugd als op latere leeftijd, wordt vaak onderschat of blijft op zijn minst onderbelicht. Deze problemen hebben evenwel grote impact op het leven en de gezondheid van de

betrokken kinderen en daarmee op de maatschappij als geheel. Uit onderzoek blijkt dat KOPP/KOV-kinderen een grotere kans hebben om in hun latere leven GGZ-zorg nodig te hebben. MIND wil deze groep en deze problematiek daarom prominenter op de agenda plaatsen en samen met andere partijen concrete activiteiten ontwikkelen in het kader van preventie, vroegsignalering en ondersteuning.

Verslag 2021

MIND werkt op dit terrein samen met de lidorganisatie Stichting Labyrint-In Perspectief, die al 45 jaar ondersteuning biedt aan volwassenen die zijn opgegroeid met een ouder met een psychisch kwetsbaarheid. Lobby activiteiten naar de politiek en de zorg, leiden tot meer besef dat veel cliënten in de ggz een KOPP/KOV zijn. Gezamenlijk met zorgaanbieders is een begin gemaakt om opnieuw cijfers op te halen van hun eigen cliënten. Uit eerder praktijkonderzoek bleek 75-85% van de volwassen cliënten KOPP/KOV te zijn, maar deze cijfers zijn al wat ouder. Met de nieuw opgehaalde cijfers kunnen we goed in beeld brengen wat de consequenties zijn van het opgroeien in deze situatie.

Voor de generieke module KOPP/KOV, waar MIND aan heeft meegewerkt en bij de kwaliteitsstandaarden van Akwa GGZ is te vinden, wordt een training / voorlichting ontwikkeld die in te zetten is bij lobby activiteiten.

1.3 Mentale gezondheid jongeren

Speerpunt

De coronacrisis laat opnieuw zien dat de mentale gezondheid van kinderen en jongeren onder druk staat. MIND hecht belang aan (gast)lessen en voorlichting op (basis)scholen, middelbare scholen, en MBO/HBO en universiteit en zal hier bij de politiek aandacht voor vragen. MIND pleit voor concrete afspraken in het Regeerakkoord over het opnemen van "mentale gymnastiek" in lesprogramma's.

Verslag 2021

MIND is in 2021 als onderdeel van de vijfhoek zeer actief betrokken geweest bij de ontwikkeling van de hervormingsagenda jeugd (HA Jeugd). Deelname van ervaringsdeskundigen in zes werkgroepen en deelname aan algemene proces en bestuurlijk overleg. MIND heeft initiatief genomen tot ontwikkeling leefwereldtoets voor de HA Jeugd en eerste concept ontwikkeld.

O.a. in het kader van Deltaplan Mentale Gezondheid heeft MIND gepleit voor versterken van mentale gezondheid bij scholieren en opname van sociaal-emotionele vaardigheden in curriculum.

Het succesvolle programma van de MIND Young Academy (MYA) wordt voortgezet. De jonge ervaringsdeskundigen van de MYA geven op school gastlessen aan jongeren ('peer education') over mentale gezondheid. De resultaten van dit project worden in meer detail beschreven bij het project MYA.

MIND organiseerde in maart, een week voor de verkiezingen de livestream/talkshow Deltaplan Mentale Gezondheid vanuit De Balie In Amsterdam. De UvA, MIND Young Academy, werkgeversorganisaties (PON Automobile en gemeente Den Haag) het NIP en verschillende Tweede Kamerleden en MIND spraken over het belang van een Deltaplan Mentale Gezondheid. Scholen, werkgevers moeten veel meer aandacht besteden aan verbetering van de mentale gezondheid en veerkracht. Hiervoor is tevens een integraal plan nodig van het ministerie van OCW, SZW, VWS en Financiën. In mei stuurden we een brief naar de informateur, en naar de fractievoorzitters/ Kamerleden.

Ambitie 2: Preventieagenda op basis van data en kennis

2.1 Arbeidsmarktpositie van mensen met psychische kwetsbaarheid

Speerpunt

Binnen het convenant Samenwerken aan wat werkt bestaat de werkgroep preventie, waarin MIND samen met UWV, AWWN, SSzS, NVAB, AKJ en HAN Hogeschool werkt aan meer openheid op de werkvloer over psychische problematiek, zodat minder werknemers met psychische problemen uitvallen, of als ze wel ziek worden beter terug kunnen keren op de werkvloer. Dit doen we onder meer door een vragenlijst uit te zetten over preventie op de werkvloer onder het MIND panel om te horen wat wel en niet werkt bij preventie. De resultaten worden via publicaties verspreid door de leden van het convenant onder hun achterban.

Verslag 2021

Met de werkgroep preventie is het project 'Samen Beslissen op de werkvloer' ontwikkeld. Doel van dit project is om de methodiek van Samen Beslissen door te ontwikkelen naar de werkvloer en in te zetten bij uitval door ziekte. Door betere informatie en meer ruimte voor de zieke werknemer om beslissingen te nemen, krijgt deze meer grip op het ziekteverloop en verwachten we dat deze vaker succesvol kan terugkeren op de werkvloer. Dit project wordt met financiering van het Arbeidsdeskundig Kenniscentrum (AKC) uitgevoerd en start in 2022.

In aanloop naar het congres Sterk door Werk op 4 november 2021 is in augustus onder het MIND panel een vragenlijst uitgezet over preventie op de werkvloer en wat vanuit cliëntperspectief nodig is. De uitkomsten zijn gebruikt om inhoud te geven aan de gesprekken tijdens het congres.

2.2 Suïcidepreventie volwassenen

Speerpunt

Cliënten- en familieorganisaties krijgen veel te maken met het thema suïcidaliteit. Deze problematiek wordt bovendien vergroot door de huidige coronacrisis. MIND wil in 2021 zichtbaar maken wat er aan ervaringskennis is bij hen rond het thema suïcidepreventie en suïcidaliteit. Wij geloven dat de inbreng van deze (familie-)ervaringskennis bij een aantal activiteiten voortkomend uit de landelijke agenda suïcidepreventie effectief zal zijn. Hiertoe werken we nauw samen met 113 Zelfmoordpreventie. We willen realiseren dat ervaringsdeskundigen (cliënt en familie) toegerust zijn om met suïcidepreventie om te gaan.

Dit doen we door in 2021 een netwerk op te bouwen van samenwerkende (familie-)ervaringsdeskundigen die regionaal actief zijn. Ook zullen we ervaringskennis verzamelen en breed beschikbaar maken voor mensen met een suïcidale naaste, via brochures en de website. Samen met 113 willen we werken aan de samenwerking tussen professionals, ervaringsdeskundigen en naasten in de behandeling van suïcidale patiënten door middel van regionale pilots.

Verslag 2021

De projecten in het kader van de landelijke agenda suïcidepreventie zijn van start gegaan. MIND heeft deelgenomen aan (de organisatie van) het suïcide preventiecongres op 10 september 2021. We hebben tevens meegeholpen aan de 'roadtrip' van 113 en aan de publiekscampagne "ikziede". Deze activiteiten vonden allen plaats in het kader van wereld suïcide preventie dag. MIND spreekt maandelijks met de leden van de 'initiatiefgroep zero suïcide' om onze activiteiten op dit onderwerp te coördineren en elkaar te kunnen versterken. Daarnaast is er door leden van de werkgroep suïcide preventie meegewerkt aan een onderwijsmodule over suïcide van de NvVP. Tenslotte hebben we extra aandacht voor suïcidepreventie gevraagd in de vorm van brieven aan de Tweede Kamer.

2.3.MIND Verslaving

Speerpunt

Verslavingsproblematiek loopt door alle domeinen heen en raakt zowel cliënten als naasten. Toch is er nog onvoldoende aandacht voor deze problematiek. In 2019 is MIND Verslaving opgezet en in 2021 willen we de verslavingsproblematiek nog beter op de kaart zetten en de samenwerking aangaan met andere organisaties die zich vanuit cliënten en -naastenperspectief inzetten voor mensen met verslavingsproblemen en hun naasten.

Verslag 2021

In de preventie-agenda van VWS hebben we nadrukkelijk aandacht voor dit aspect gevraagd.

We hebben gesprekken gevoerd met Verslavingskunde Nederland en Stichting het Zwarte Gat over de doorontwikkeling van dit onderwerp bij MIND.

2.4 Structurele ondersteuning van regionale en lokale patiënten-, cliënten- en naasteninitiatieven

Speerpunt

Op lokaal niveau zijn er (o.a. vanuit de cliënten- en familiebeweging) belangrijke initiatieven voor preventie. Hierbij kan gedacht worden aan lotgenotengroepen, herstel- en zelfregiecentra, inloopsteunpunten voor en door jongeren, respijtzorg en zelfhulpgroepen en buurt- en bemoeizorg. Landelijke cliënten- en familieorganisaties spelen ook een belangrijke rol bij de informele zorg. Helaas worden deze lokale initiatieven en dan met name de ondersteuning door lotgenoten in zelfhulpgroepen nog te weinig gevonden en onvoldoende gefinancierd. Om de lokale initiatieven vanuit eigen kracht en in de directe omgeving van burgers te stimuleren en te laten bloeien is structurele uitvoering en (financiële) ondersteuning wenselijk. In Duitsland bestaat een structurele aanpak middels zogenaamde "Kontaktstellen". MIND gaat verkennen of in Nederland een vergelijkbare aanpak en lokale financieringsvorm wenselijk en mogelijk zijn. Als deze aanpak haalbaar lijkt en kan rekenen op draagvlak in de achterban, wil MIND dit vervolgens proberen te realiseren via een wettelijke regeling of om te beginnen door afspraken hierover op te laten nemen in het regeerakkoord van het nieuw te vormen kabinet.

Verslag 2021

In december 2020 was een motie van het lid Diertens in de Tweede Kamer aangenomen om de financiering van lotgenotencontacten naar voorbeeld van het Duitse model te onderzoeken. MIND heeft meerdere malen aangegeven dat deze motie onvoldoende is uitgewerkt. Er is een werkbezoek met zowel leden van MIND, PFN, en zorgverzekeraar, Burgerkracht Limburg en VWS (team JZOJP) naar KOSKON in Mönchengladbach in Duitsland geweest om dit model te bekijken.

Projecten en onderzoek campagnelijn 1

MIND programma – Ondersteuning cliënten- en naastenorganisaties

Looptijd van het programma: 1 januari 2021 – 31 december 2022

Achtergrond/aanleiding programma

Dit MIND-project bouwt voort op de resultaten van het vorige MIND-programma en sluit aan op verschillende doelstellingen van het Hoofdlijnenakkoord ggz.

MIND richt zich in dit programma op:

- Het versterken, professionaliseren en verbinden van een beweging van cliënten, naastbetrokkenen en andere betrokkenen in de ggz, zodat het cliënten- en familieperspectief overtuigend en authentiek wordt ingebracht op alle terreinen van de zorg en het sociale domein en het opstellen van een Theory of Action om onze focus kracht bij te zetten;
- Het verder (door)ontwikkelen van ons aanbod van digitale patiënten- en naasteninformatie en anonieme laagdrempelige hulp en verwijzing, ook voor de mensen die wel klachten maar (nog) geen professionele hulp hebben;
- Kwaliteitsverbetering van de zorg door het inbrengen van ervaringsperspectief van cliënten en naasten aan bestaand scholingsaanbod voor professionals bij BIG-beroepsopleidingen en overige bij- en nascholing voor zorgprofessionals.
- Het werken aan kwaliteit van zorg vanuit het cliënten- en naastenperspectief door middel van het uitreiken van kwaliteitssterren die zich op verschillende aspecten van zorg richten (naasten en herstel).

Activiteit FamilieMINDed

Achtergrond/aanleiding

MIND wil vanuit cliënten- en naastenperspectief de kwaliteit van de zorg verbeteren, door de Generieke Module Naasten verder te implementeren. Afgelopen jaren heeft MIND samen met haar leden een adviestraject ontwikkeld en getest. Hiermee hebben we een methodiek ontwikkeld die teams adviseert over de implementatie van de GM Naasten in de praktijk.

Doel

Werken aan kwaliteit van zorg vanuit het cliënten- en naastenperspectief door teams van professionals advies te geven over de implementatie van de GM Naasten.

Doelgroepen

Primair Afdelingen/teams van ggz-instellingen en secundair cliënten- en familieraden.

Resultaten 2021

- We hebben een adviestraject ontwikkeld op basis van de GM Naasten. Verder hebben we een functieprofiel voor de FamilieMINDed adviseur ontwikkeld.
- De toolbox die de FED adviseur kan inzetten is verbreed met een co-design adviestraject. Dit traject hebben we ontwikkeld. Daarnaast kan de FED adviseur nog steeds gebruik maken van de Quickscan ggz en een audittraject om een goed voorbeeld vast te stellen.

- Het testen van de producten in de praktijk is door de ontwikkelingen rond corona helaas vertraagd en verplaatst naar 2022.

Activiteit Herstelminded

Achtergrond/aanleiding

In het projectplan GGZ_HLA 2019–2020 is voorzien in een project HerstelMINDed waarin criteria worden ontwikkeld om de implementatie van de GGZ standaard Herstel Ondersteuning (Akwa) in de praktijk te kunnen toetsen. Bij de vormgeving van dit project wordt gebruik gemaakt van de evaluatie van het project FamilieMINDed.

Doelen

Indicatoren voor herstelondersteunende zorg te ontwikkelen en d.m.v. pilots bij cliëntenraden te toetsen, waarna zo nodig hulpmiddelen voor de toepassing worden opgezet. Omdat op basis van literatuur- en bronnenonderzoek bleek dat het niet mogelijk was om criteria te isoleren, is de doelstelling van het project bijgesteld naar: het ontwikkelen van een checklist om de individuele ervaring van (ex-)cliënten met de zorg tijdens opname en behandeling te meten.

HerstelMINDed moet leiden tot een checklist en een handreiking over hoe en op welke wijze een kwaliteitstoetsing op het gebied van herstel ondersteuning door cliëntenraden kan plaatsvinden. Zo mogelijk wordt een pilot uitgevoerd i.s.m. een cliëntenraad.

Doelgroepen

Cliëntenraden, zodat zij een eigen instrument kunnen inzetten om praktijkervaringen te verzamelen van (ex-)cliënten en met de uitkomsten in gesprek te gaan met de instelling over de geboden zorg.

Resultaten 2021

Checklist 'Krijg jij herstelondersteunende zorg in jouw instelling?'

Cliënten die in een ggz-instelling of instelling voor verslavingszorg zijn opgenomen of wonen of bij wie dit onlangs het geval was, kunnen hiermee individueel hun ervaringen met de zorgverlening in kaart brengen. Zij beoordelen of de zorg voldoende bijdraagt aan hun herstel en wat voor hen belemmerend was. In de checklist komen de volgende thema's aan bod:

- houding van en bejegening door medewerkers,
- Shared Decision Making, informatievoorziening en kennis,
- betrekken van familie/naasten en sociaal netwerk,
- empowerment, zelfvertrouwen en omgaan met vooroordelen,
- ervaringskennis, ervaringsdeskundigheid,
- participatie in en buiten de instelling,
- lotgenotencontact en peer support,
- financiële zelfstandigheid en geldbeheer,
- toegankelijkheid van de omgeving en
- voorkomen van terugval.

Activiteit MIND Expert Center

Achtergrond/aanleiding

De juiste zorg op de juiste plek, dat gaat over passende voorzieningen in zorg en welzijn. Dat kan niet zonder de gelijkwaardige inbreng van ervaringskennis van cliënten en naasten bij het (her)ontwerp van voorzieningen en beleid. Het gaat dan over kwaliteitsverbetering in de brede zin: verbetering van zorgtrajecten, meeschrijven aan landelijk beleid, ontwikkelen en uitvoeren van scholing voor hulpverleners, ontwerpen, uitvoeren of beoordelen van onderzoek, mede-inrichten van een herstelondersteunend zorgprogramma. MIND en haar achterban worden hierin steeds beter gevonden: er komen steeds meer en steeds complexere vragen op ons af. Deze vragen krijgen we vervolgens niet altijd goed kunnen bemenst met ervaringskennis, terwijl er ook nog sprake is van onderwaardering van ervaringskennis en een ongelijke behandeling van ervaringskennis in kwaliteitsverbetering.

Om goed te kunnen inspelen op de toenemende vraag naar ervaringskennis bij complexe vragen uit het veld, zal MIND meer denkkraft uit de beweging van cliënten en naasten in de ggz moeten halen. Daarnaast moet MIND haar achterban toerusten om mee te kunnen denken over complexer wordende vraagstukken op strategisch en beleidsniveau. Dit zorgt voor een grotere beschikbaarheid, meer zichtbaarheid en grotere slagkracht op meerdere niveaus in de zorg. Voor deze aspecten wordt het MIND Expert Center ingericht. We houden daarmee overzicht van cliënten en naastenvertegenwoordigers met ervaringskennis op bepaalde dossiers, thema's en de competenties die zij in huis hebben. We noemen hen voorlopig MIND Experts. Daarnaast komt er een infrastructuur om ervoor te zorgen dat zij hun ervaringskennis in kunnen zetten op de juiste plek via matching van de vraag aan passende cliënten of naasten. Ook dragen we zorg voor een structurele en passende vergoeding voor de inbreng van ervaringskennis bij kwaliteitsverbetering in zorg en welzijn. Zo kan MIND via het MIND Expert Center nog beter met het ggz-veld zorgen voor kwaliteitsverbetering van zorg en welzijn.

Doel

Vanuit ervaringskennis kwaliteitsverbeteringen realiseren van voorzieningen in zorg en welzijn, zodat deze beter aansluiten bij de leefwereld, wensen en behoeften van cliënten en naasten in de ggz. Dit doen we door het vergroten en versterken van de inzet van ervaringskennis bij kwaliteitsverbetering in zorg en welzijn via beleid, onderzoek en opleidingen.

Doelgroepen

- Individuen en organisaties uit de MIND-beweging die zich in willen zetten voor kwaliteitsverbetering via inbreng van het ervaringsperspectief bij het (her)ontwerp van voorzieningen in zorg en welzijn.
- Interne medewerkers van MIND die voor hun werk op zoek zijn naar input vanuit cliënten-/naastenperspectief
- Partijen in het veld van zorg- en welzijnsvoorzieningen die het cliënten-/naastenperspectief een belangrijke plek willen geven in kwaliteitsverbeteringen. Hierin valt het brede scala van veldpartijen verbonden aan het HLA, maar ook kennisinstituten, opleidingsinstituten, zorgaanbieders en gemeenten.

Resultaten 2021

- Er is een coördinatiepunt MIND Expert Center opgezet
- Er zijn nieuwe MIND Experts geworven, die ingezet worden binnen MIND. Hieronder vallen ook 40 ambassadeurs van Samen Sterk zonder Stigma overgekomen naar het MIND Expert Center.
- Er is een ontwerp gemaakt voor het werken in lerende netwerken van cliënten- en naastenvertegenwoordigers volgens het concept "Community of practice".
- Het netwerk van relevante opleidingsprogramma's op MBO, HBO en WO-niveau is uitgebreid. Er zijn meerdere pilots uitgevoerd met opleidingsprogramma's ten behoeve van de inbedding van het cliënten en naastenperspectief in verscheidene opleidingsprogramma's, waaronder RINO Amsterdam, RINO Zuid en RINO Groep Utrecht, opleiding tot Verpleegkundig Specialist GGZ Hogeschool Utrecht, Social Work Windesheim Almere, Christelijke Hogeschool Ede.
- Er is een beginnende samenwerking voor de ontwikkeling van onderwijsmateriaal met de NVvP, waarbij video's worden ontwikkeld ten behoeve van suicidepreventie in de basisopleiding tot psychiater.
- Er is een samenwerking met de V&VN geïnitieerd voor de opname van ggz-ervaringsdeskundigheid in alle opleidingen tot verpleegkundige en verzorgenden
- Er zijn zes nieuwe vertegenwoordigers opgeleid tot gastdocenten via onze maatwerk cursus bij PGO Support. Deze maatwerk cursus wordt nu online en blended aangeboden en biedt ook handvatten voor online gastlessen geven.
- Er is een online kennismodule 'Focus op naasten in de ggz' ontwikkeld, gebaseerd op de meest recente kwaliteitsstandaard. Hiermee kunnen gastdocenten en voorlichters van naastenorganisaties met een gelijk geluid basiskennis verspreiden aan zorgprofessionals, terwijl deze voorlichters ook de kans hebben zelf een eigen bijeenkomst vorm te geven die hier op aansluit. In samenwerking met de Kamer Familieraden wordt gewerkt aan een implementatieplan.
- Er zijn meerdere basispresentaties (door)ontwikkeld over generieke thema's: Samen beslissen, goede zorg vanuit cliënten en naastenperspectief, ervaringsdeskundigheid/patiëntenparticipatie bij zorginnovatie. Er zijn online colleges en presentaties verzorgd waarin ervaringskennis (in de brede zin) het hoofdthema was.
- Er is voor herziening van de BIG-vervolgopleiding van gz-psychologen, psychotherapeuten en klinisch psychologen (APV programma) een notitie opgeleverd ten aanzien van inzet van ervaringskennis. Deze notitie is ook gepubliceerd als onderdeel van de adviesnotities ter afsluiting van het eerste deel APV programma, dat een vervolg krijgt in 2022.
- Er is deelgenomen aan de doorontwikkeling van de opleiding Social Work bij Windesheim Almere.
- Er is bijgedragen aan het hoofdstuk 'Persoonsgerichte Zorg' uit het boek 'GGZ in de huisartsenpraktijk', een naslagwerk en studieboek is voor de huisarts.

Activiteit Inbreng ervaringskennis ggz in onderzoek(sagenda's) – MIND ggz-panel en (eigen) onderzoek

Achtergrond/aanleiding

Door zelf onderzoek uit te voeren kan MIND op systematische wijze ervaringen en meningen van de achterban verzamelen. Het helpt ons inzicht te verkrijgen in wat er leeft onder onze brede achterban en is een belangrijke bron van (ervarings)kennis. De onderzoeksresultaten geven richting aan ons beleid (campagnelijnen) en ze zijn tevens een legitimatie voor ons beleid. We streven geen volledige representativiteit na, maar proberen wel zoveel mogelijk groepen te vertegenwoordigen.

Kenmerken van ons eigen onderzoek:

- Het perspectief van cliënten en naasten staat centraal
- Onafhankelijkheid
- Oprechte onbevooroordeelde nieuwsgierigheid
- Zorgvuldigheid en betrouwbaarheid
- transparantie

De unieke kennis en ervaringen van cliënten en naasten kunnen bijdragen aan de verbetering van zorg en herstel in alle levensgebieden. Vanuit het motto "nothing about us, without us" is het logisch dat de achterban van MIND mee doet en zeggenschap en invloed heeft over wat en hoe onderwerpen worden onderzocht. De verwachting is dat de samenwerking met cliënten en naasten ook leidt tot beter onderzoek: zij kunnen vanuit hun eigen perspectief aangeven wat belangrijk, uitvoerbaar en effectief is – kortom wat impact gaat hebben.

Daarom zet MIND zich in toenemende mate in om zelf onderzoek te doen dat relevant is voor de achterban en cliënten en naasten te betrekken bij onderzoek. Dit kan door

- eigen onderzoek bij onze achterban (panel, vragenlijsten achterban, interviews) om standpunten en ervaringen op te halen;
- meedoen met anderen (van stuurgroep/focusgroep tot medeonderzoeker)
- MIND kennisagenda, kennisagenda's achterban en initiëren van onderzoek
- Inzet referentenpanel op onderzoeksprogramma's van bijv. ZonMw, Hersenstichting, etc

Doel

Een continu zicht op ervaringen en meningen in onze achterban met betrekking tot belangrijke thema's in onze campagnelijnen.

Doelgroep

Een meerderheid van het panel bestond uit (oud-)cliënten, een minderheid uit naasten en daarnaast is er nog een klein aantal hulpverleners. Het aantal jongeren in het panel is klein. De doelgroep van een onderzoek wordt per onderzoek gespecificeerd. Panelleden kunnen elke keer zelf kiezen of ze deelnemen aan een bepaalde enquête.

Resultaten 2021

Eind 2021 is een wervingsactie uitgevoerd, waarmee het aantal panelleden van ongeveer 3.800 naar circa 4.500 is gegroeid.

Voor het uitzetten van achterbanraadplegingen en onderzoeksvragen wordt gebruik gemaakt van de digitale enquêtetool Spidox. In 2020 zijn er 10 vragenlijsten uitgezet onder panelleden en andere belangstellenden. De meeste enquêtes zijn gericht op cliënten en naasten en een enkele op zorginstellingen/-aanbieders. In veel gevallen zijn de vragenlijsten parallel uitgezet via nieuwsbrief en website van MIND Platform, lidorganisaties en/of social media; dit om de respons te verhogen. De uitkomsten werden ingezet voor beleidsvoorbereiding, belangenbehartiging en politieke lobby en gebruiksinformatie ten behoeve van projecten. Het betrof de volgende vragenlijsten:

- Twee vragenlijsten over de gevolgen van corona en de coronamaatregelen voor mensen met psychische problemen en hun naasten:
- Wat zijn de gevolgen van de lockdown voor jou?
- In de periode medio februari-medio maart 2021 over de lockdown en de maatregelen op het gebied van winkelsluiting, onderwijs op afstand en avondklok (1.081 reacties)
- Heeft corona blijvende gevolgen voor jou?

- In de maand oktober over gevolgen die al drie maanden duren waarvan mensen verwachten dat die het komende jaar voortduren (607 reacties)
- Zie voor de uitkomsten: <https://mindplatform.nl/nieuws/corona-onderzoek-mind-nieuwe-uitvraag-en-alle-resultaten-tot-nu-toe>
- De checklist 'Krijg jij herstelondersteunende zorg in jouw instelling'
- Vanaf september 2021 doorlopend naar 2022, waarmee (ex-)cliënten hun ervaringen kunnen aangeven met de zorg in instellingen voor ggz en verslavingszorg. Cliëntenraden kunnen bij MIND de uitkomsten verkrijgen over hun instelling. (100 reacties tot eind 2021)
- Zie voor de uitkomsten: <https://mindplatform.nl/over-mind-platform/nieuwsbrief/artikelen-uit-nieuwsbrieven/clientenraden-doen-zelf-ervaringsonderzoek>
- Vragenlijst Jongvolwassenen KOPP/KOV in samenwerking met Labyrinth In perspectief in de periode maart-medio april (126 reacties)
- Onderzoek tevredenheid medicijnen en begeleiding, vanuit de werkgroep Psychofarmaca van MIND gedurende de maand mei
- Ervaringen met het afbouwen van medicatie in juli; in samenwerking met UMCU (564 reacties). De resultaten van dit onderzoek zijn verwerkt in een gezamenlijk artikel dat in 2022 verschijnt in het Tijdschrift voor Psychiatrie.
- Onderzoek naar onbedoelde zwangerschappen in samenwerking met OLVG, Amsterdam UMC, de Ouderkindlijn en Jeugdgezondheidszorg in de periode medio juni – eind juli (381 reacties)
- Vragenlijst Veiligheid Klantportalen/PGO's in de periode eind juli – eind augustus (420 reacties)
- Sterk door werk in september (596 reacties) De uitkomsten van het onderzoek zijn deels gepresenteerd op het online congres van 4 november 2021 sterkdoorwerk.nl en worden constant nog gebruikt in de nieuwsbrieven van Sterk door Werk.
- Vragenlijst Uitwisseling medische gegevens in de periode medio november – eind februari 2022 (841 reacties)

Het grootste aantal responses in 2021 was 1.081 bij de eerste vragenlijst over corona.

Eind 2021 heeft een verdiepend onderzoek naar corona en veerkracht plaatsgevonden. Hiervoor zijn tien panelleden geïnterviewd. De rapportage is begin 2022 verschenen.

In augustus is een eerste nieuwsbericht verschenen voor panelleden met nieuws over komende onderzoeken en (resultaten van) afgeronde onderzoeken. Deze nieuwsbrief zal halfjaarlijks verschijnen en dient om panelleden beter te informeren en te betrekken.

Activiteit Inbreng ervaringskennis ggz in onderzoek(sagenda's) – Hoofdzaken

Achtergrond/aanleiding

Begin 2020 hebben ZonMw, de Hersenstichting en (iets later) MIND de handen ineengeslagen om binnen Nederland meer te kunnen betekenen op het gebied van hersen en/of psychische aandoeningen.

Doel

Er is samen gewerkt aan het initiatief "Hoofdzaken", wat een nationaal kennis- en innovatieprogramma op het gebied van hersen en/of psychische aandoeningen zal worden, met volop ruimte voor kruisbestuiving tussen domeinen en disciplines en een volwaardige plek voor patiënten- en naastenparticipatie.

Doelgroep

Hoofdzaken probeert patiënten, naasten, onderzoekers, behandelaren en beleidsmakers met elkaar te verbinden.

Resultaten 2021

- Er is met de Hersenstichting, ZonMw en MIND een manifest Hoofdzaken opgesteld. Deze is op 30 september feestelijk gelanceerd en aangeboden aan de Koningin, in aanwezigheid van vertegenwoordigers van alle belanghebbenden.
- De rijke input die rondom het manifest verzameld is, vanuit diverse stakeholders, zal meegenomen worden in het uitwerken van de programmacontouren.
- Het programma is een brug tussen het (bio-)neurologische en het psychosociale domein en aanpalende domeinen, zoals sociale wetenschappen en technische wetenschappen.
- Er zijn nauwe samenwerkingen met NWO en LSH/Health Holland van de grond gekomen.
- In een samenwerking tussen Hoofdzaken en de NLAIC/JAIN is een uitvraag naar artificial intelligence innovaties gedaan.
- Er is een volwaardige rol voor patiënten- en naastenparticipatie belegd in alles wat vanuit Hoofdzaken georganiseerd wordt en gaat worden.
- Via de Hersenstichting is een eerste animatie over Hoofdzaken gecreëerd, daarnaast zijn er op een YouTube kanaal filmpjes over de Hoofdzaken lancering te vinden.

Activiteit Preventie Jeugd – MIND Young Studio

Achtergrond/aanleiding

Driekwart van de psychische aandoeningen manifesteert zich voor het 25ste levensjaar. In de praktijk wordt echter onvoldoende ingespeeld op preventie van psychische klachten bij jongeren. Als dit wel gebeurt dan is dat vaak binnen de zorg en is een behandeling meestal onvermijdelijk. Bij preventie in het algemeen wordt geen of te weinig rekening gehouden met de leefstijl en belevingswereld van jongeren. Als het gaat om gezondheidsinformatie op social media en websites draait het bij hen vaak vooral om het 'snacken' van deze informatie en later pas om de context waar de informatie wordt aangeboden. Anders gezegd, het gaat niet primair om de website waar de relevante informatie aangeboden wordt, maar vooral om wie de informatie aanbiedt en hoe deze informatie wordt aangeboden.

Doel

Het bieden van relevante content voor jongeren, gecreëerd door jongeren zelf op social media.

Doelgroep

De MIND Young Studio is er door en voor jongeren in de leeftijd van 14–25 jaar.

Resultaten 2021

In 2021 hebben 2 groepen jongeren (10 jongeren in totaal) hun stageplek bij de MIND Young Studio succesvol afgerond en content in de vorm van filmpjes, foto's, vlogs ontwikkeld over voor deze jongeren interessante thema's (bijv. depressie, spanning, stress, burn-out en buitengewone ervaringen). De resultaten tot nu toe:

- 20 Youtube video's (het totaal aantal views van alle video's is met 20.000 toegenomen),
- 60 instagramposts,
- 30 TikTok video's,
- 20 podcasts op Spotify (De Gedachtegang)
- een samenwerking met SnapChat (Here for You) en met Gezonde Generatie (Levensliedjes) en UMC Utrecht (Lowlands).
- Een lid van de MYS heeft een betaalde baan via haar stage aangeboden gekregen (na sollicitatierondes) bij een lidorganisatie.

Activiteit Preventie Jeugd – Week van de Prestatiedruk

Achtergrond/aanleiding

Bijna 80% van de jongeren ervaart prestatiedruk en 45% van de jongeren is wel eens thuisgebleven van school of studie omdat zij oververmoeid of opgebrand waren van de stress. Dit is de aanleiding voor MIND om de Week van de Prestatiedruk te organiseren voor studenten. In deze week deelt MIND berichten, blogs en vlogs door en voor jongeren over prestatiedruk en stress. Ook bieden we een 'challenge' en is het mogelijk je prestatiedruk te testen.

Doel

Het doel is om studenten handvatten te bieden om bij het ervaren van psychische klachten te kunnen blijven studeren door nuttige tips of hierbij de snelste weg naar hulp te bieden.

Resultaten 2021

Op 17 mei is de 'Week van de prestatiedruk' van 2021 georganiseerd. Voor de challenge met tips en handvatten waren 650 aanmeldingen. Daarnaast was een livestream opgezet waarin studenten live vragen konden stellen aan de expert Jolien Dopmeijer.

Activiteit Preventie naasten

Achtergrond/aanleiding

Vanuit MIND hebben we altijd ingezet op de ondersteuning van familie/naasten door het geven van informatie, het bieden van een luisterend oor (MIND Korrelatie en de hulplijnen van de leden o.a. MIND Ypsilon en Labyrint-In Perspectief) en inzetten op een goed breed aanbod. Over het belang van deze ondersteuning is overeenstemming. Het versterkt de draagkracht van familie/

naasten. Door het ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden om vaardigheden te trainen verbreden we het aanbod en verdiepen en bereiken we nog meer familie/naasten. Hiervoor zal een literatuuronderzoek worden gedaan, een vragenlijst worden voorgelegd aan familie/naasten en een praktijkonderzoek worden uitgevoerd d.m.v. het houden van interviews met ervaringsdeskundigen, professionals, opleiders/trainers en onderzoekers.

Doel

De randvoorwaarden, succesfactoren en werkzame elementen onderzoeken voor het ontwikkelen van een training gericht op psycho-educatie en het trainen van vaardigheden voor familie/naasten.

Doelgroep

Familie/naasten

Resultaten 2021

Er is een start gemaakt met het literatuuronderzoek via PubMed. Er is een eerste start gemaakt met een vragenlijst die onder familie/naasten wordt uitgezet en een start met het praktijkonderzoek. Onder invloed van de covidmaatregelen en drukte zal deze activiteit in 2022 verder worden opgepakt.

Activiteit Preventie vanuit de achterban – Thema Ouderen en ggz

Achtergrond/aanleiding

Vanuit de leden is er behoefte ontstaan om naast prioriteit voor jeugd ook aandacht te besteden aan de groep ouderen met psychische klachten. Daartoe is een werkgroep in het leven geroepen, waar enkele lidorganisaties in vertegenwoordigd zijn.

Doel

De werkgroep wil onderzoeken wat MIND kan betekenen voor de groep ouderen in de ggz. Belangrijke onderwerpen kunnen in het werkplan 2022 van MIND worden opgenomen.

Doelgroep

Mensen met (chronische) ggz klachten worden in het algemeen eerder oud en leven (door diverse omstandigheden) ook vaak korter. Als doelgroep hanteert de werkgroep mensen van 50 jaar en ouder. Ook naasten zijn onderdeel van de doelgroep.

Resultaten 2021

- Er is een enquête gedaan bij de leden, wat zij doen op het gebied van dienstverlening m.b.t. de groep ouderen en hun naasten. 12 lidorganisaties hebben de vragenlijst ingevuld. Conclusie is dat er weinig aandacht is voor deze groep bij de achterban van MIND.
- Er is een online expertmeeting georganiseerd met enkele ouderenpsychiaters en werkers in de VVT. Met hen is gesproken over de knelpunten rondom ouderenpsychiatrie, dementie, psychogeriatric etc. Deze zijn te vinden bij de groep mensen met chronische ggz en comorbiditeit en bij de groep ouderen met psychische klachten, vanwege de levensfase met verlies, rouw en eenzaamheid.
- Er is een notitie geschreven: "Niet vergeten, aanbevelingen voor MIND voor het werkplan 2022". Er is een viertal onderwerpen waar MIND aandacht aan kan besteden via beleid en KIO team

(projecten): stigma en taboe, beeldvorming, aandacht voor mantelzorgers en preventie en vroegbehandeling.

Activiteit Preventie vanuit de achterban – Thema Diversiteit

Achtergrond/aanleiding

MIND wil graag meer aandacht besteden aan het thema diversiteit, zowel wat betreft gender, LHBTQ als culturele diversiteit.

Doelen

Er is een Denkgroep (culturele) Diversiteit opgericht met vertegenwoordigers van mensen met een andere culturele achtergrond. Doel is om met hen te inventariseren welke uitdagingen er liggen in de ggz als het gaat om cultuursensitief werken en een passend zorgaanbod. Tevens is het voor MIND als organisatie ook belangrijk om meer oog te hebben voor het thema om zo deze doelgroep (cliënten en naasten) beter te kunnen bereiken en bedienen.

MIND maakt deel uit van de Alliantie Gender & GGZ. Doel van deze alliantie is meer kennis te vergaren over gender en sekseverschillen als het gaat om mentale gezondheid en diagnostiek en behandeling van psychische en psychiatrische problemen.

Doelgroepen

Cliënten met mentale klachten en een andere culturele achtergrond en hun naasten.

Vrouwen en mannen met mentale klachten en zorgprofessionals.

Resultaten 2021

- De Denkgroep heeft in 2021 een notitie geschreven op basis van enkele online bijeenkomsten, met onderwerpen die relevant zijn voor deze doelgroep zoals stigma, spiritualiteit/religie en ggz klachten, gebrekkige aansluiting van het ggz aanbod voor de doelgroep.
- Er is een enquête uitgezet bij zelfregie- en herstelinitiatieven van MIND om te inventariseren zij doen voor deze doelgroep. Op basis hiervan is een rapportage gemaakt die met de Denkgroep is besproken.
- De Denkgroep is bezig met het organiseren van een Perspectiefsessie over het thema voor onze achterban.
- De alliantie Gender & GGZ is in februari 2021 in een online congres met ruim 500 deelnemers gelanceerd. Sindsdien komen de alliantieleden ongeveer een keer per zes weken bijeen.
- De alliantie bereidt een groot internationaal congres over de mentale gezondheid van vrouwen voor. MIND participeert in de programma commissie en de communicatie commissie en heeft een voorstel aangeleverd voor sprekers en optredens door ervaringsdeskundigen op dit congres (november 2022).

Project Depressiepreventie in de huisartsenzorg

Achtergrond/aanleiding

Het Meerjarenprogramma (MJP) Depressiepreventie vormt de basis voor dit project. Doel van het MJP is de impact van depressie binnen zes risicogroepen fors te laten afnemen. Dit project is gericht op de risicogroep 'huisartspatiënten' en omvat het inventariseren en (waar nodig) het ontwikkelen en implementeren van preventieve interventies. Naast tools wil MIND ook zelfregie-aanbod van de eigen achterban en hulpverlening door Korrelatie onder de aandacht brengen bij huisartsen. Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met de Depressievereniging.

Doel

Doel van het project is het ontwikkelen van een verlengde ketenaanpak voor primaire en secundaire preventie, in samenwerking met de meest betrokken landelijke organisaties voor de huisartsenzorg. Gekeken wordt naar aanbod en ketenpartners bij zorgaanbieders en landelijke en regionale cliënten-/naastenorganisaties. Deze aanpak wordt via pilots uitgezet binnen bestaande netwerken en moet bijdragen tot het terugdringen van de incidentie van (de diagnose) depressie en het verminderen van terugval en chronische depressie.

Doelgroepen

- de huisartsen en POH'ers-ggz die (beginnende) depressie kunnen herkennen, behandelen en diagnosticeren;
- mensen die te maken hebben met somberheid, depressieve klachten en met (terugkerende of chronische) depressie en hun naasten;
- maatschappelijke organisaties die beginnende depressie kunnen herkennen en signaleren;
- het brede publiek.

Resultaten 2021

De producten en materialen die ontwikkeld zijn ten behoeve van huisartsenpraktijken zijn in 2021 verder verspreid en geëvalueerd. Dit betreft:

- Een pakket met informatiemateriaal met o.a. digitale verwijstips gericht op het voorkomen van depressie of terugval, keuze-ondersteunende informatie om samen met patiënten te bespreken of mee te geven en verwijzing naar trainingen, zelfhulptools, ondersteuning en hulpverlening door Korrelatie. De pakketten zijn verspreid onder ca. 150 praktijken in Hilversum, Utrecht en Zwolle.
- De huisartsenpraktijken hebben samen met hun patiënten de pakketten ingezet en na 3 á 4 maanden feedback gegeven op de bruikbaarheid.
- De 'Netwerkaanpak bij mensen met (signalen van) een depressie' waarin huisartsenpraktijken samenwerken met netwerkpartners in en buiten de zorg om persoonsgerichte zorg te bieden, gericht op herstel en (terugval)preventie. Dit omvat ook samenwerking met (informele) sociale netwerken onder zelfregie van de cliënt. De Netwerkaanpak en digitale verwijstips zijn verspreid onder de praktijken in Rotterdam en Westelijke Mijnstreek en verder in Nederland. Totaal onder ca. 1.500 praktijken.
- De set kaarten i.h.k.v. de preventiecampagne met:
 - De signaleringskaart 'Je kunt het niet altijd aan iemand zien, maar een depressie komt vaker voor dan je denkt'. De kaart helpt om mensen bewust te maken van depressie bij anderen in hun omgeving en tijdig te herkennen.
 - De kaart 'Somber of depressieve klachten? Je hoeft er niet alleen mee te zitten' met tips voor wat iemand zelf kan doen en verwijzing naar informatie en ondersteuningsaanbod.

- De kaart 'Hoe ga je als naaste om met iemand die lange tijd somber is, of een depressie heeft?' met tips voor familie en naasten.
- Deze sets zijn verspreid onder ca. 3.500 organisaties en instellingen: koepels van werkgevers- en werknemersorganisaties, onderwijsinstellingen, welzijnswerk, gemeentelijke sociale diensten en wijkteams en zaalsportbonden.
- Door de coördinatie van het landelijk netwerk van de supportgroepen is ondersteuning geboden zodat de groepen online doorgang konden vinden bijv. met videoconferencing. Met het oog op de wachtlijst voor de groepen door corona zijn er 10 onlinesupportgroepen van start gegaan.
- Het evaluatieonderzoek door ResCon van de supportgroepen van de Depressievereniging d.m.v. effectonderzoek en met interviews onder deelnemers is afgerond met een rapport.
- Twee webinars Cognitieve Preventieve Training bij terugkerende depressie zijn gehouden voor praktijkondersteuners GGZ i.s.m. AMC en UMC Utrecht in de vorm van webinars. Daarmee kunnen POH's betere terugvalpreventie bieden.

Programma suïcidepreventie

Inleiding

In oktober 2020 is de Derde Landelijke Agenda Suïcidepreventie voor de periode 2021-2025 gepubliceerd. Aandacht voor suïcidepreventie is belangrijk en uit onderzoek naar het effect van nationale suïcide preventieprogramma's op de suïcidecijfers toont aan dat de suïcidecijfers (op langere termijn) dalen na implementatie van deze programma's.

De gekozen integrale aanpak is belangrijk omdat suïcide niet alleen een individueel probleem is van mensen die geen uitweg meer zien, maar suïcidaliteit is een breed maatschappelijk probleem, waar vanuit verschillende kanten aan moet worden gewerkt.

Er zijn 7 strategische doelstellingen geformuleerd in de Landelijke Agenda, waarbij MIND meewerkt aan de volgende activiteiten:

3A.c Suïcidepreventie in de wijk verstevigen, op het thema *in het onderwijs*. Lessen van de MIND Young Academy. In dit traject wordt in de komende jaren ook meer samenwerking gezocht met de activiteiten van STORM.

5B. Veiligheid en effectiviteit van zorg verbeteren vanuit samenwerking tussen professionals, naasten en ervaringsdeskundigen. Op het thema *Ervaringsdeskundigheid en samenwerking met naasten bevorderen in de GGZ, jeugdhulp en de wijk*

6C. Beperking toegang tot dodelijke middelen, op het thema *Drempels opwerpen om social-media te gebruiken als medium om suïcidaal gedrag te bevorderen*.

Project Suïcidepreventie Jeugd

Achtergrond/aanleiding

Ruim één op de vijf Nederlandse jongeren heeft op de leeftijd van negentien jaar al eens ernstige psychische klachten gehad. Terwijl het voor jongeren extra lastig kan zijn: ze zijn volop in ontwikkeling, leren op eigen benen staan en zijn bezig het vormen van hun identiteit als jongvolwassenen. Daarbij is het voor hen moeilijker om open over te praten (o.a. vanwege vooroordelen en negatieve stereotypering), wat tot gevolg kan hebben dat jongeren blijven rondlopen met hun problemen in plaats van hulp te zoeken wanneer dat nodig is.

Om te voorkomen dat problemen verergeren en mogelijk ontwikkelen tot o.a. suïcidale gedachten, ontwikkelden MIND en Diversion het onderwijsprogramma MIND Young Academy.

Doelen

MIND en Diversion willen suïcides voorkomen door een open gesprek over psychische gesteldheid te normaliseren, ernstige psychische problemen en suïcides kunnen namelijk in veel gevallen voorkomen worden door vroegtijdig over te praten. In het programma staan de volgende doelstellingen centraal:

- Het vergroten van (vroegtijdige) herkenning van psychische klachten;
- Het erkennen en het bespreekbaar maken van psychische klachten en problemen;
- Weten wat te doen bij psychische klachten en indien nodig doorverwijzen naar hulp.

Doelgroepen

Het effectief bewezen en reeds ontwikkelde programma MIND Young Academy wordt uitgevoerd in 50 klassen door heel Nederland. Daarmee bereiken we de volgende doelgroepen:

- Jongeren: in totaal ongeveer 1250 jongeren uit 50 klassen. Omdat het een klassikaal programma is, bereiken we iedereen: ook jongeren met depressieve of suïcidale gedachten en gevoelens.
- Jonge ervaringsdeskundigen: 10 jongeren (18–28 jaar) die te maken hebben (gehad) met (chronisch) psychische problematiek en daardoor op enigerlei wijze worden/werden belemmerd in hun maatschappelijke participatie. Zij krijgen een maatschappelijke bijbaan aangeboden als peer educator waardoor de voor de klas staan en het onderwijsprogramma uitvoeren.
- Het onderwijs: minimaal 20 docenten/zorgcoördinatoren die inzicht krijgen wat er speelt onder jongeren in de klassen en zelf handvatten toegereikt krijgen om de dialoog aan te gaan rondom psychische problematiek.

Resultaten 2021

Deze opdracht loopt studiejaar 2021–2022. In kalenderjaar 2021 hebben we de volgende resultaten behaald:

- 10 jonge ervaringsdeskundigen (peer educators) zijn geworven en zowel inhoudelijk als didactisch getraind om het lesprogramma uit te voeren. Deze training vonden plaats in augustus en oktober.
- Contacten gelegd met onderwijsprofessionals om de vraag en behoefte te toetsen. Hier worden ook inhoudelijke intakes met gevoerd zodat de lessenreeksen goed aansluiten bij thema's en onderwerpen die spelen in de klassen. De uitvoering van deze lessenreeksen start begin 2022.

Project Netwerk Ervaringsdeskundigen Suïcidepreventie (NESP)

Achtergrond/aanleiding

De kennis waar ervaringsdeskundigen over beschikken wordt op het gebied van suïcidaliteit sterk ondergewaardeerd. Uit initiatieven die er in de afgelopen jaren door ervaringsdeskundigen zijn opgestart blijkt dat juist zij een verbinding kunnen maken met de doelgroep, en deze ook in stand kunnen houden. Vanwege het thema suïcidaliteit is er weinig bekend over de inzet van ervaringsdeskundigheid bij suïcidaliteit. Er gebeurt veel, maar er is geen tot weinig onderling contact. Dit vanwege het feit dat de initiatieven vaak niet van elkaars bestaan afweten. De ervaringsdeskundigen die zich met dit thema bezighouden zijn dan ook steeds bezig met het uitvinden van

hetzelfde wiel en hebben dan ook te maken met dezelfde belemmeringen en worstelingen. Vanuit dit project wordt de kennis gebundeld en wordt toegewerkt naar een eenduidige set aan bouwstenen voor (provinciale) ondersteuningscentra.

- **Netwerk:** Een netwerk van (familie)ervaringsdeskundigen die op regelmatige basis bij elkaar komen om kennis en ervaringen uit te wisselen teneinde elkaar te versterken en die in samenwerking inzetbaar zijn bij de ondersteuning van mensen die met suïcidaliteit te maken hebben.
- **Adviesnota:** opgeleverd door een kerngroep van (familie)ervaringsdeskundigen en professionals die samen onderzoeken hoe men de inzet op het gebied van suïcidaliteit van ervaringsdeskundigheid vorm kan geven in de praktijk en dat verder kan professionaliseren.
- Een trainingsaanbod voor (familie)ervaringsdeskundigen gericht op het ontwikkelen en professionaliseren met betrekking tot de inzet op het gebied van suïcidaliteit.
- Provinciale ondersteuningscentra: (de aanzet tot) een landelijk dekkend netwerk van laagdrempelige locaties van waaruit activiteiten gestart en gecoördineerd worden t.b.v. suïcidepreventie.

Doel

Het tot stand brengen van een landelijk netwerk van (familie) ervaringsdeskundigen die zich bezighouden met suïcidepreventie en de verdere ontwikkeling en professionalisering van de inzet van ervaringsdeskundigen.

Doelgroep

(Familie) Ervaringsdeskundigen (producten netwerk, adviesnota en trainingsaanbod)
Mensen met suicidale gedachten en gedrag (product provinciale ondersteuningscentra)

Resultaten 2021

- Er is een netwerkgroep gevormd met ervaringsdeskundigen suïcidaliteit uit het land, die zowel in de directe ondersteuning van mensen actief zijn als die overstijgend en beleidsmatig kunnen denken.
- Er is een concept format voor de handreiking met bouwstenen ontwikkeld, die door de netwerkgroep wordt verfijnd.
- Er zijn verscheidene gemeenten benaderd voor het faciliteren van ondersteuningscentra

Project Suïcidepreventie – Brug naar morgen

Achtergrond/aanleiding

Naasten vormen een nauwelijks ontgonnen hulpbron bij suïcidaliteit. Integendeel: zodra er professionele hulp gezocht wordt, zien de naastbetrokkenen vaak tot hun verbazing hoe de hulpverlening hun dierbare 'overneemt' en hen zelf bij de deur laat staan. De naaste blijft met vragen achter en kan ervaringskennis niet kwijt die voor de professional van belang is. Er is een duidelijk gebrek aan informatie bij professionals hoe zij naasten actief kunnen (laten) ondersteunen. In veel gevallen is er daarnaast geen kant-en-klare informatie beschikbaar die zij kunnen aanwenden om de naasten op de hoogte te brengen van voor hen belangrijke informatie. Het besef dat naasten méér zijn dan alleen een kennisbron/middel om suïcide te voorkomen groeit gelukkig. Maar hoe ondersteun je naasten en laat je ze actief met professionals samenwerken rondom het herstel van hun dierbare, waarbij er ook aandacht is voor de naaste zelf?

In dit project wordt dit probleem aangepakt via de ontwikkeling van een (1) het samenstellen van een handreiking 'samenwerken met naasten bij suicidaliteit' voor professionals; (2) De ontwikkeling van modulair inzetbare informatiesjablonen voor zorgaanbieders zodat zij naasten adequaat kunnen informeren; en (3) een pilottest van wachttijd overbrugging via Eigen Kracht conferentie.

Doel

Het faciliteren van actieve samenwerking tussen naasten van cliënten met suïcidale gedachten en professionals, zodat naastbetrokkenen in beeld zijn en op adequate wijze ondersteuning krijgen, kunnen meedenken en door die actieve betrokkenheid een essentieel onderdeel zijn van de zorgketen.

Doelgroep

Zorgprofessionals en zorgaanbieders (producten 1 en 2)
Cliënten en naasten (product 3)

Resultaten 2021

- De inventarisatie van bestaande materialen voor de handreiking is afgerond
- Het raamwerk voor de handreiking (hoofdstukindeling) is gereed.
- De werving voor de pilot is gestart

Project Suïcidepreventie - Drempels opwerpen social media

Achtergrond/aanleiding

Dit project is onderdeel van de Landelijke Agenda Suïcidepreventie. Aanleiding is het toenemend aantal suïcides onder jongeren. Uit een eerder onderzoek door 113 over suïcides onder jongeren in 2017 is gebleken dat social media soms een rol spelen bij het versterken van suïcidaliteit. Tevens zijn er internationaal voorbeelden dat social media ingezet kunnen worden voor preventie van suïcides.

Doel

Ontwikkelen van een prototype social media interventie om suïcides onder Nederlandse jongeren te voorkomen.

Doelgroep

Nederlandse jongeren (15-25 jaar) die op social media actief zijn

Resultaten 2021

- Literatuuronderzoek naar (internationale) achtergrondstudies en bestaande interventies is afgerond.
- Er is een keuze gemaakt voor Chatsafe (Australisch programma) als basis voor een eigen te ontwikkelen interventie. De interventie bestaat uit een richtlijn 'communicatie over suïcidaliteit via social media' voor mensen die hier mee worstelen en hun omgeving. Deze richtlijn geeft tips en trucs over communicatie over suïcidaliteit via social media en wordt ontsloten via een aantrekkelijke webpagina.
- Er is gekozen voor een implementatiestrategie: De implementatie zal verlopen via social mediacampagne, die wordt vormgegeven samen met jongeren. Er is een opzet gemaakt voor focusgroepen met jongeren die in 2022 worden uitgevoerd, waarmee het draagvlak voor de

interventie en implementatieroute worden getoetst en een programma van eisen voor de campagne wordt vormgegeven. Deze vormen beide input voor het vervolg.

Project Eerder is Beter

Achtergrond/aanleiding

De meeste psychische problemen starten tijdens de adolescentie en vroege volwassenheid. Deze vastlopers laten zich voorspellen door eerste aankondigingen. De klassieke ggz kwam in actie wanneer er klachten zijn. Deze curatieve benadering gaan we verlaten zonder de kennis van de ggz overboord te gooien. We gaan de kennis van voorspellers inzetten om vastlopen in patronen te voorkomen. Samen met partners in het sociaal domein voorkomen we dat buitengewone ervaringen het leven van jongeren gaan overheersen, waarbij we vooraf leed willen voorkomen in plaats van achteraf behandelen. De eerste aankondigingen signaleren en herkennen en adequaat aanpakken.

MIND voert een deel uit van het project, de Parnassiagroep is de hoofdaanvrager. MIND werkt mee als platform met testmaterialen en voorlichting voor jongeren (via de website MIND Young).

Doel

We gaan jongeren treffen voordat ze zich melden bij de ggz, op het moment dat deze ervaringen net beginnen. Het omslagpunt waar ervaringen buitengewone ervaringen worden. We richten ons op:

1. Ervaringen en gedachten normaliseren
2. Jongeren helpen bepaalde denkpatronen en negatieve verwachtingen te herkennen
3. Ze stimuleren bepaalde patronen te doorbreken door mogelijke andere interacties aan te reiken

Om jongeren online te ontmoeten hebben we de hulp ingeroepen van jongeren zelf, online marketeers en ontwerpers. Zij hebben samen uit de praktijk en wetenschap een taal ontworpen die aansluit bij de belevingswereld van jongeren met als doel te verklaren, gerust te stellen, met de ervaringen mee te veren of de jongeren te coachen in hun belevingen. De taal is verrijkt met video, beeldmateriaal en spelletjes. Een online zelftest helpt jongeren hun ervaringen te herkennen en vermijding te doorbreken (<https://eerderisbeter.nl/test>).

Doelgroep

Jongeren

Resultaten 2021

- In 2021 is de landingspagina mindyoung.nl/bijzondere-ervaringen ingericht. Er zijn verschillende technische aanpassingen gedaan om de landingspagina aan te passen aan de wensen van de doelgroep.
- In 2021 heeft de redactieraad de content (in de vorm van video's; afbeeldingen en tekst) uitgebreid en aangepast op basis van input uit de doelgroep.
- In 2021 zijn er 2 bijeenkomsten geweest waarin een panel van jongeren de content en inrichting van de landingspagina heeft beoordeeld. Op basis hiervan zijn er veranderingen doorgevoerd in de techniek en de content.
- Na lancering van de landingspagina in de lente van 2021 hebben we op verschillende momenten aandacht aan de content besteed via de social mediakanalen van MIND (tiktok, instagram, facebook, linkedin, twitter).

- In overleg is door Parnassia een online training ontwikkeld voor Korrelatie medewerkers. Deze is in november aan een zestal medewerkers gegeven als pilot. De training kan door de overige en nieuwe medewerkers op ieder moment digitaal gevolgd worden.
- Na de training is een terugkomsessie gehouden om casussen en vragen door te spreken.

Onderzoek Psychiatric vulnerability and unintended pregnancies Samenwerkingsverband met OLVG

Achtergrond/aanleiding

In 2020 is MIND benaderd door onderzoekers van OLVG om met hen mee te werken aan een subsidieaanvraag. Deze aanvraag is gedaan binnen het ZonMw programma 'Onbedoelde zwangerschap en kwetsbaar (jong) ouderschap': Onbedoelde zwangerschap en kwetsbaar (jong) ouderschap - ZonMw. De subsidie is in 2021 toegekend en een patiënt-onderzoeker vanuit MIND is ingebed binnen dit onderzoeksproject.

Doel

Het doel van het onderzoek is om antwoord te geven op de vraag of psychische/psychiatrische kwetsbaarheid bij vrouwen een risicofactor is voor onbedoelde zwangerschappen. Door middel van dossieronderzoek wordt het percentage onbedoelde zwangerschappen vergeleken tussen vrouwen met en zonder een psychiatrische kwetsbaarheid. Daarnaast zal er door middel van focusgroepen en diepte-interviews meer inzicht worden gekregen in welke factoren een rol spelen bij onbedoelde zwangerschappen of eventuele kinderloosheid. Tenslotte zal er onder zorgverleners en (ex-)patiënten en naasten een enquête over het concept van 'family planning' in de Nederlandse psychiatrische praktijk worden uitgezet.

Doelgroep

Mensen met een psychische kwetsbaarheid die te maken hebben met mogelijke zwangerschappen.

Resultaten 2021

- Er is in de zomer van 2021 een vragenlijst onder het MIND panel uitgezet. In deze vragenlijst maakten we een begin met het onderzoeken van onderliggende mechanismen die van invloed zijn op zwangerschapsplanning bij vrouwen en mannen met (een verleden van) psychische klachten en hun naasten. We informeerden naar psychiatrische voorgeschiedenis, reproductieve voorgeschiedenis, seksuele gezondheid en aanwezigheid van omgevingsinvloeden op reproductieve gezondheid. Meer dan 350 deelnemers vulden de vragenlijst in. De resultaten worden op dit moment verwerkt.
- In het najaar van 2021 werd in focusgroepen (samengesteld met leden van het ggz-panel van MIND) verder ingegaan op achterliggende mechanismen die bijdragen aan bedoeld of onbedoeld zwanger worden. Geïnspireerd door de enquête gingen we in gesprek met 4 groepen bestaande uit meerdere personen: vrouwen met een verleden van onbedoeld moederschap, vrouwen zonder kinderen, vrouwen met een bedoelde zwangerschap en mannen. De onderwerpen kindrewens, zwangerschapsplanning en zwangerschapsintentie werden vanuit verschillende perspectieven belicht. De resultaten van deze focusgroepen worden op dit moment verwerkt.

Campagnelijn 2

Kwaliteit van zorg

Kernboodschap

Cliënten en hun naasten hebben recht op de beschikbaarheid van tijdige en kwalitatief goede ggz. Zorg volgens de menselijke maat in een veilige setting waar je geen onnodige of averechtse dwang ondergaat of anderszins extra leed oploopt. Zorg die aansluit op de klachten, wensen en behoeften van de cliënt, die door gezamenlijke besluitvorming tot stand komt, waarbij naasten zo goed mogelijk worden betrokken. Zorg waarbij ook medebepalende factoren zoals systemen, cultuur, vastgoed et cetera mensgericht zijn. De zorg is transparant zodat cliënten en hun naasten goede keuzes kunnen maken bij de behandeling. Continuïteit en nazorg zijn gegarandeerd. De basis voor die kwalitatief goede en veilige ggz wordt vastgelegd in toegankelijke zorgstandaarden waarbij ervaringskennis van cliënten en hun naasten is geïntegreerd.

Ambities en speerpunten

Ambitie 3: Tijdige, goede zorg en ondersteuning voor de jeugd

3.1 Implementatie en monitoring "Actieprogramma Zorg voor de Jeugd"

Speerpunten

Het Actieprogramma Zorg voor de Jeugd is tot stand gekomen in overleg met de veldpartijen, waaronder MIND en is een inhoudelijke reactie op de eerste evaluatie van de Jeugdwet. Het programma kent verschillende actielijnen en beschrijft een aantal mooie ambities voor de brede jeugdhulp. MIND heeft een actieve en kritische rol in de uitwerking en implementatie van het actieprogramma. Belangrijke doelen voor MIND binnen dit programma zijn de versterking van de toegang, de verbetering van beschikbaarheid en tijdigheid van zorg en de aanpak van complexe casuïstiek op het noodzakelijke niveau.

Verslag 2021

Het actieprogramma Zorg voor de Jeugd is afgerond met een evaluatie. De opvolger van het actieprogramma is de Hervormingsagenda Jeugd.

MIND heeft samen met NLGgz, NVvP, en jeugdzorgorganisaties bewerkstelligd dat extra geld beschikbaar is gekomen voor crisishulp in de jeugd-ggz en voor jeugdzorg.

Daarnaast heeft MIND in juni 2021 inbreng geleverd voor het Kamerdebat over de jeugdzorg, inclusief de jeugd-ggz.

MIND heeft deelgenomen aan de werkgroep voorkomen en aanpakken van schadelijke wachttijden van hoog-specialistische jeugdzorg. Deze werkgroep richt zich op:

- Intensiveren aanpak van complexe casuïstiek;
- Terugbrengen van wachttijden op basis van goed inzicht en overzicht. De werkgroep werkt door in 2022.

In het kader van de HA Jeugd heeft MIND deelgenomen aan de werkgroep 'Toegang'. Deze onderwerpen zijn ook door MIND ingebracht bij WGO Jeugd in november 2021.

Ambitie 4: Kwaliteitszorg voor iedereen

4.1. Terugdringen wachtlijsten in de ggz

Speerpunt

In 2018 is een actieplan opgesteld samen met de Nederlandse ggz en Zorgverzekeraars Nederland om in 2019 de wachtlijsten terug te dringen, dit plan is in 2020 aangescherpt en loopt door in 2021. MIND heeft hierin een actieve, kritische rol die zowel landelijk als regionaal veel inzet vraagt. MIND wil in het nieuwe Regeerakkoord de toezegging dat de wachtlijsten in de ggz zijn teruggedrongen naar een aanvaardbaar niveau, voor alle aandoeningen, in alle regio's. Alsook de toezegging dat mensen met een complexe aandoening altijd terecht kunnen bij een aanspreekpunt in de regio (doorzettingsmacht), die direct integrale passende zorg/hulp regelt.

Verslag 2021

Het initiatief van MIND voor een regionale doorzettingsmacht voor mensen die vastlopen in het systeem heeft geleid tot een serie bijeenkomsten (Whole system in the Room) met VWS en partijen in de stuurgroep wachttijden. Parallel daaraan heeft MIND via lobby in de Tweede Kamer druk op de ketel gehouden. In december is overeenstemming bereikt over een regionale doorzettingsmacht (escalatiemodel) die in 2022 in heel Nederland geïmplementeerd zal worden. Onderdeel van de afspraken is een sterke rol voor een onafhankelijk cliëntondersteuner die de cliënt in het hele traject bijstaat en die de voortgang van het traject bewaakt. Mede op basis van een inventarisatie van MIND is een traject gestart dat cliëntondersteuners moet toerusten om deze rol adequaat te vervullen.

4.2. Implementatie en (door)ontwikkeling kwaliteitsstandaarden en indicatoren

Speerpunt

De door Akwa GGZ en voorheen NKO ontwikkelde zorgstandaarden vormen de basis voor kwalitatief goede zorg in de ggz waarbij de cliënt centraal staat, rekening houdend met de naasten. Nu de kwaliteitsstandaarden grotendeels zijn ingeschreven in het register van het Zorginstituut is het van groot belang dat ze ook in de praktijk worden gebruikt. MIND wil vanuit ervaringsdeskundigheid een actieve bijdrage aan de implementatie leveren. Enerzijds door onze betrokkenheid bij de activiteiten van Akwa GGZ, anderzijds door zelf activiteiten te stimuleren en ondernemen:

Verslag 2021

MIND is vertegenwoordigd in de Kwaliteitsraad van Akwa met drie personen. Deze is in 2021 viermaal bij elkaar geweest. Dit om de standpunten van cliënten en naasten goed te vertegenwoordigen in de doorontwikkelingen van de zorgstandaarden en overige activiteiten van Akwa. Hiervoor is binnen MIND een denktank Akwa ingericht met diverse leden van de achterban om de standpunten te bepalen. Deze is eveneens viermaal bij elkaar geweest. De Zorgstandaarden dissociatieve stoornissen, de Generieke Module Assertieve en verplichte Zorg en de GM Naasten zijn opgeleverd door de werkgroepen waarin leden van MIND hebben geparticipeerd. Deze zijn ook allemaal geautoriseerd inclusief een advies van de expertcommissie kwaliteit van zorg. En ook is het implementatieplan Psychotrauma- en Stressorgerelateerde Stoornissen (PTSS) geautoriseerd. Verder is er maandelijks een bureauoverleg met beleidsmedewerkers en Akwa ter informatie. MIND is ook vertegenwoordigd in het project van Akwa om de standaarden te vereenvoudigen.

Speerpunt

Een belangrijke taak hierbij is weggelegd voor cliënten- en familieraden omdat zij op instellingsniveau het gesprek aan kunnen gaan. Door middel van voorlichting, psycho-educatie en

presentaties wil MIND hier samen met deze raden uitwerking aan geven. Zij moeten hier wel voor toegerust worden. MIND investeert daarom in tijd, kennisontwikkeling en een bredere scope van de raden. MIND wil dit uitwerken door op landelijk en op regionaal niveau thema-sessies te organiseren, zoals b.v. rondom de Wet verplichte ggz (Wvvggz) en nieuwe initiatieven op het gebied van zorg en herstel.

Verslag 2021

Afgelopen jaar is een themabijeenkomst door de Kamer Cliëntenraden georganiseerd over uitleg en ontwikkelingen in het zorgprestatie-model. Hierbij is een spreker vanuit NLGGZ uitgenodigd.

Speerpunt

De website Kiezen in de ggz bevat informatie voor volwassenen die op zoek zijn naar een zorg-aanbieder voor hun psychische klachten. De website beoogt transparantie over kwaliteit van zorg in de Ggz te bevorderen door (de toegang tot) actuele keuze-informatie te bevorderen. Ook bevat de site een zelfhulppagina. Ook in 2021 zorgt MIND ervoor dat de website actuele data bevat. Dit doen we door samen met de betrokken partners een indicatorenset te ontwikkelen die gebaseerd is op de in 2020 vernieuwde Ggz-vragenlijst (Consumer quality index - CQi). Hiertoe werken we onder meer samen met de Nederlandse ggz, Zorgverzekeraars Nederland en het Zorginstituut.

Verslag 2021

In 2020 en 2021 hebben de tripartite partners een intensief traject met elkaar doorlopen om te komen tot de nieuwe CQi. Inmiddels is deze vastgesteld en verzamelen de ggz-aanbieders de data conform de nieuwe vragenlijst. De eerste gegevens zijn inmiddels op de transparantiekalender van het ZiN geplaatst en zullen in 2022 worden opgenomen op de website Kiezen in de Ggz. Een paar 'hete hangijzers' bij het verzamelen en analyseren van de kwaliteitsinformatie zijn in 2021 aangemerkt als onderwerpen voor aanvullend onderzoek. Ook is afgesproken dat een jaar na de ingangsdatum van de herziene CQi een tussenevaluatie zou worden gehouden om de 'kinderziekten' uit de CQi te halen. Deze tussenevaluatie is in 2021 uitgevoerd en de verbeteringen zijn doorgevoerd in de systemen. Ook is de opzet gemaakt voor het aanvullend onderzoek. In 2022 wordt gekeken of hiervoor financiering kan worden gevonden via bijvoorbeeld de kwaliteitsgelden.

Speerpunt

Als basis voor kwalitatief goede zorg in de ggz is in 2016 een Kwaliteitsstatuut (LKS) GGZ vastgesteld door alle veldpartijen in de GGZ. Op initiatief van het Zorginstituut zal dit Kwaliteitsstatuut in 2021 worden opgevolgd door een Kwaliteitskader GGZ. De ontwikkeling daarvan zal plaatsvinden onder begeleiding van Akwa GGZ. MIND zal hierbij een actieve rol spelen om te zorgen dat het vertrekpunt goede zorg voor cliënten en naasten blijft.

Verslag 2021

MIND is vertegenwoordigd in de Stuurgroep LKS GGZ en de landelijke werkgroep (LWKS). Heel 2021 is gewerkt aan de implementatie van het nieuwe LKS GGZ, dat is ingeschreven door het ZINL per december 2020. Gezien dit per 1 januari 2022 tegelijk met het ZPM moest ingaan is er veel onderling overleg over de uitvoering en aanpassingen geweest voor wat betreft de regiebehandelaar en de verplichting van de invulling van de nieuwe formats.

Het heeft lang geduurd voor er overeenstemming was over de inhoud, formats, governance en uitvoering in de voorgestelde complexiteitscategorieën en rollen van indicierend en coördinerend regiebehandelaar. Een ingestelde expertgroep kwam niet tot een eenduidig advies aan de Stuurgroep. MIND heeft met vele partijen overlegd en geprobeerd tot gezamenlijk goede uitkomsten

te komen voor kwaliteit voor cliënten en naasten. Er is een gezamenlijk implementatieplan gemaakt, met compromissen daarin. Dit plan is niet goedgekeurd door het ZiN.

Uiteindelijk is een kleinere kerngroep, waarin MIND ook participeert, met nieuwe voorstellen aan de slag gegaan voor de Stuurgroep. Dit werkte beter. Via veldafspraken in het ZPM zijn tijdelijke afspraken over de regiebehandelaar gemaakt. De stuurgroep is een BO LKS GGZ geworden en alle partijen zijn aan boord gebleven. Men heeft uitgesproken om voor het gezamenlijk belang te gaan.

4.3 Versterken positie ervaringskennis in onderwijs en opleidingen

Speerpunt

Het belang van de inzet in de opleidingen in de ggz van ervaringskennis in het algemeen en ervaringsdeskundigen in het bijzonder wordt breed onderschreven. Ook in het Hoofdlijnenakkoord ggz 2019–2022 is dit opgenomen. MIND draagt actief bij aan de inzet en invloed van ervaringskennis en -deskundigen in de opleidingen in de ggz door mee te denken over de opzet van opleidingen, de curricula en de concrete inzet van ervaringsdeskundigen bij het onderwijs.

Verslag 2021

Het project over het 'kwaliteitssysteem voor ervaringsdeskundigheid' dat voorkomt uit het HLA GGZ was in april 2020 gestart. De totale looptijd van het ontwikkeltraject is 24 maanden en liep dus door in 2021. MIND is vertegenwoordigd in deelproject 1 'Inventarisatie inzet ervaringsdeskundigheid' (projectleider VvEd) en in deelproject 2 'Kwaliteitsstandaard ervaringsdeskundigheid' (projectleider: Trimbos-instituut), dat een GM Ervaringsdeskundigheid gaat opleveren. Deze is met de achterban van MIND gedeeld en beoordeeld. We zijn als adviseur vertegenwoordigd in deelproject 3 'Stroomlijnen opleidingen' (projectleider: Kenniscentrum Phrenos), en in deelproject 4 'Professioneel statuut' (projectleider VvEd) dat een beroepscode en beroepenregister gaat opleveren. Hiervoor is in 2021 een onderzoek gedaan via een vragenlijst bij verschillende ervaringsdeskundigen in de achterban van MIND via de expertcommissie ervaringskennis.

De volgende activiteiten stonden niet in het jaarplan 2021 maar zijn evenwel toch opgepakt door het beleidsteam vanwege hun maatschappelijke relevantie en het verzoek hiertoe vanuit de leden van MIND.

Werkgroep psychofarmaca

Het thema psychofarmaca is momenteel belegd binnen een MIND werkgroep psychofarmaca. Deze werkgroep heeft zich in 2021 gebogen over verschillende actuele onderwerpen zoals de modernisering van het geneesmiddelenvergoedingssysteem en het traject 'wisselen ongewenst' (i.s.m. de Patiëntenfederatie), de informatievoorziening over psychofarmaca, verbetering van het hoofdstuk psychostimulatia binnen de Akwa GGZ generieke module bijwerkingen. De introductie van het middel Esketamine op de Nederlandse markt is nauwlettend gevolgd. Er is verbinding geweest met het project 'medicatieoverdracht in de keten'. Binnen het thema afbouwmedicatie is er een enquête gehouden vanuit een van de werkgroepleden en tevens een enquête uitgezet onder het MIND panel in een samenwerkingsverband met het UMC Utrecht. De resultaten van de MIND panel enquête volgen in 2022 in de vorm van een wetenschappelijke publicatie. We nemen deel aan een klankbordgroep voor de OPERA/TEMPO studie rondom afbouwmedicatie, vanuit deze groep is er een bijscholingsartikel gepubliceerd in het nascholings tijdschrift PiL/Psyfar. We hebben tevens meegewerkt aan een multidisciplinair document 'afbouwen overige antidepressiva', welke in 2022 zal verschijnen. Op onze MIND platform website hebben wij onze visie gedeeld met betrekking tot het thema afbouwmedicatie.

Expertcommissie Kwaliteit van Zorg

De expertcommissie Kwaliteit van Zorg is uitgebreid met drie vaste leden en twee agenda-leden. De commissie heeft zich in 2021 vooral bezig gehouden met de autorisatie-adviezen rondom nieuwe kwaliteitsstandaarden en verfijning van de processen binnen MIND.

Juiste zorg op de juiste plek

Vanuit MIND namen we ook in 2021 deel aan het VWS-programma de Juiste zorg op de Juiste Plek. We hebben tevens een afvaardiging in het Kennisplatform JZOJP, het Kennisplatform (dejuistezorgopdejuisteplek.nl). In 2021 is er gewerkt aan een actualisatie van de kennisagenda JZOJP, die in 2022 zal verschijnen.

Daarnaast zijn vermeldenswaardig:

- Onze deelname aan het traject 'optimalisatie medische rijgeschiktheid' i.s.m. het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
- Deelname van MIND aan gesprekken over (i) seksueel grensoverschrijdend gedrag in de zorg in het kader van de herziening van de leidraad 'veilige zorgrelatie' van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), en (ii) de nieuwe werkwijze van de IGJ.

Projecten en onderzoek campagnelijn 2

Een krachtige stem

Achtergrond/aanleiding

Vanuit Akwa GGZ (voorheen NKO) worden kwaliteitsstandaarden opgesteld vanuit het perspectief van de patiënt en hun naasten. Het volwaardig meedoen in de ontwikkeling van kwaliteitsstandaarden is een intensief traject. Onderzoek onder de achterban is nodig, evenals scholing en begeleiding van onze vertegenwoordigers in de ontwikkelgroepen. Daarnaast is ook de inzet van cliënt en naaste gewenst bij het implementeren en het borgen van de kwaliteit zoals deze is vastgelegd. Dit project wordt uitgevoerd met de achterban van MIND (zowel landelijk als regionaal en leden en niet-leden).

Doel

Het ondersteunen van cliënten en naasten om hun inbreng te (kunnen) doen bij de ontwikkeling, implementatie en borging van kwaliteitsstandaarden.

Doelgroepen

Cliënten- en naastenvertegenwoordigers op het gebied van kwaliteit van zorg in de ggz, in het bijzonder vertegenwoordigers van MIND in de gelederen van Akwa en burgers met psychische problemen.

Resultaten 2021

- Samen met de denktank Akwa voeding gegeven aan onze vertegenwoordigers in de Kwaliteitsraad Akwa GGZ.
- Werving, selectie en inbreng ondersteund in de volgende kwaliteitsstandaarden: Generieke module Naasten (herziening), Generieke module Diagnostiek, Generieke module Zingeving en Spiritualiteit, GM Bijwerkingen psychofarmaca (uitbreiding hoofdstuk psychostimulantia), Zorgstandaard Aanpassingsstoornissen (herziening).
- De eerder ontwikkelde Toolkits Samen Beslissen (ADHD volwassenen, Alcoholproblemen, Angst, Bipolaire stoornissen, Depressie en Persoonlijkheidsstoornissen) zijn door Akwa GGZ en MIND doorontwikkeld tot bladerbare pdf-bestanden en via Akwa GGZ hardcopy opvraagbaar.

Kiezen in de ggz

Achtergrond/aanleiding

Kiezenindeggz.nl is een website voor mensen die op zoek zijn naar een zorgaanbieder voor hun psychische klachten. Hulpzoekers kunnen zelfstandig of samen met hun huisarts of POH-ggz de site gebruiken. Op Kiezenindeggz.nl is informatie te vinden over aandoeningen en over ggz-instellingen, praktijken en behandelaren, wachttijden, vergoedingen, klantwaarderingen en geografische afstand tot een behandelaar. De website komt voort uit de ambities zoals omschreven in de 'Agenda voor gepast gebruik en transparantie in de ggz' en het 'Bestuurlijk Akkoord ggz – 2019–2022'. Kiezenindeggz.nl is de enige publieksdienst in Nederland die gegevens verzamelt van verschillende bronnen en deze op een eenvoudige en overzichtelijke manier bundelt tot objectieve, actuele en samenhangende informatie over het aanbod van ggz-behandelingen door ggz-aanbieders. Kiezenindeggz.nl biedt bovendien voor een zorgaanbieder de mogelijkheid om zich kort te presenteren.

Doel

Het bevorderen van de transparantie van informatie en het bevorderen van het proces van samen beslissen bij de keuze van een hulpzoeker voor een zorgaanbieder.

Doelgroepen

Iedereen die op zoek is naar een behandelaar in de ggz: hulpzoekers, hun verwijzers (huisartsen/ POH's-ggz) en zorgbemiddelaars bij zorgverzekeraars.

Resultaten 2021

- Kidggz is up-to-date, technisch en inhoudelijk beheerd en onderhouden
 - het organisatorisch beheer en het inhoudelijke onderhoud is belegd bij MIND
 - het technisch beheer en onderhoud is ondergebracht bij Connect Holland (overeenkomst)

- voor het gebruik van data uit bestanden van derden zijn overeenkomsten gesloten met de betreffende dataverwerkers
- Kidggz is voorzien van cliëntervaringen en inhoudelijke info van zorgaanbieders
 - klantwaarderingen Zorgkaart.nl en cliëntervaringen CQi zijn opgenomen, indien deze data voor een zorgaanbieder beschikbaar zijn
 - inhoudelijke informatie van zorgaanbieders is opgenomen op basis van informatie uit het kwaliteitsstatuut en vrije informatie, die zorgaanbieders zelf kunnen uploaden
- Kidggz is met groter gemak te gebruiken
 - er is onderzoek gedaan naar de digitale toegankelijkheid m.b.v. een toetsing op richtlijnen WCAG 2.1, daarna verdere optimalisaties m.b.t. navigeerbaarheid en weergave op smartphone/tablet
- Kidggz wordt beter gevonden en meer gebruikt
 - verdere optimalisaties m.b.t. vindbaarheid door zoekmachines zijn doorgevoerd
 - Kidggz is prominent opgenomen in het MIND Magazine, dat wordt aangeboden bij o.a. Huisartsen/POH's-GGZ en Zelfregiecentra/Herstelinitiatieven in Nederland
 - in 2021 waren er bijna 46.000 bezoekers

Medicatieoverdracht in de keten

Achtergrond/aanleiding

Hoewel de zorg in Nederland goed geregeld is, is vastgesteld dat de overdracht van medicatiegegevens in de zorgketen van de patiënt/cliënt niet altijd compleet en actueel is. Dit leidt tot risico's op medicatie-incidenten. De medicatieveiligheid kan sterk verbeteren door een actuele en complete digitale overdracht van medicatiegegevens tussen zorgverleners in de keten. Hiertoe is sinds februari 2020 de kwaliteitsstandaard 'Overdracht Medicatiegegevens in de Keten' opgenomen in het register van het Zorginstituut. Het landelijke meerjarige programma 'Medicatieoverdracht in de Keten' bereidt sectoren, leveranciers en regio's voor en ondersteunt bij de implementatie van de kwaliteitsstandaard en de bijbehorende informatiestandaarden. Hierdoor moet de medicatieveiligheid toenemen.

Doel

Aan het landelijke programma 'Medicatieoverdracht in de Keten' doen alle gezondheidssectoren en de sector patiënt/cliënt mee. De sector patiënt/cliënt wordt vertegenwoordigd door Patiënten Federatie Nederland en MIND. De kwaliteitsstandaard 'Overdracht Medicatiegegevens in de Keten' voorziet een belangrijke, actieve rol naar vermogen voor de patiënt/cliënt of zijn vertegenwoordiger. Een rol die begrensd kan zijn, bijvoorbeeld vanwege (tijdelijke) beperkte gezondheidsvaardigheden, maar in ieder geval leidt tot een veranderende interactie patiënt/cliënt en zorgverlener. De sector patiënt/cliënt bereidt Nederlanders hier zo goed mogelijk op voor. Belangrijk hierbij is dat patiënten/cliënten (of hun eventuele vertegenwoordigers) informatie geven aan de zorgverlener(s) over het gebruik van (zelfzorg)medicatie en over eventuele bijwerkingen. Hiermee kunnen zorgverleners een verantwoorde risico-inschatting maken bij het voorschrijven, verstrekken of toedienen van medicatie. Daarnaast is het van belang dat patiënten/cliënten expliciete toestemming geven voor het delen van hun medicatiegegevens tussen zorgverleners en zich bewust zijn van de consequenties als zij dit niet doen. Patiënten/cliënten kunnen, nadat de kwaliteitstandaard en informatiestandaarden zijn geïmplementeerd, een actueel en compleet medicatieoverzicht opvragen. Zij kunnen hiermee controleren of deze informatie klopt met de werkelijkheid. Hierdoor kunnen patiënten/cliënten (binnen de mogelijkheden die zij hebben) zelf bijdragen aan hun veiligheid. Ook zorgverleners beschikken

dan over een actueel en compleet medicatieoverzicht, mits zij hiervoor toestemming hebben gekregen van patiënten/cliënten. Hierdoor kunnen zij betere controles uitvoeren en afwegingen maken en neemt de veiligheid van farmacotherapeutische behandelingen toe.

Doelgroepen

Alle Nederlanders, met speciale aandacht voor kwetsbare mensen c.q. mensen met relatief lage gezondheidsvaardigheden.

Resultaten 2021

- Sectorplan Patiënt/Cliënt (als onderdeel van het Masterimplementatieplan) is gereed
- Projectplan sector Patiënt/Cliënt is gereed
- Projectorganisatie sector Patiënt/Cliënt is gerealiseerd
- Input voor de uitvoering Programma 'Medicatieoverdracht in de Keten' is gegeven binnen Kern-groepen, Stuurgroep en Regiegroep
- Pagina Patiënt/Cliënt op www.samenvoormedicatieoverdracht.nl is aangemaakt en wordt bijgehouden
- Poule met ervaringsdeskundigen t.b.v. focusgroepen is gemaakt
- Focusgroepen m.b.t. informatiematerialen over medicatieveiligheid zijn gehouden
- Onderzoek naar bestaande informatiematerialen over medicatieveiligheid is afgerond
- Onderzoek naar houding van mensen t.o.v. geven van expliciete toestemming is afgerond
- Fase 'Kwartier maken' is afgerond
- Input voor Plan van Aanpak 'Kickstart' is gegeven

Naasten en familiebeleid in de klinische forensische psychiatrie: onderzoek en verbetering van de praktijk

Achtergrond/aanleiding

De afgelopen twintig jaar is binnen de reguliere ggz in toenemende mate het belang van naasten- en familiebeleid onderkend. Binnen de forensische zorg heeft de nadruk op het bewerken van risicofactoren vanuit het Risk-Needs-Responsiviteitsmodel er mede toe geleid dat de invloed van de omgeving op recidive lange tijd relatief is verwaarloosd. In dit project brengen we in kaart wat de huidige stand van zaken is van naasten- en familiebeleid in de klinische forensische psychiatrie. Hierbij maken we gebruik van de kennis over naastenbeleid uit de reguliere psychiatrische zorg inclusief de recente ontwikkelingen en de kennis over familiebeleid van MIND leden zoals Ypsilon en Labyrint-In Perspectief.

Doel

Inzicht krijgen in de stand van zaken van de uitvoering van het familiebeleid, het trainen van professionals in het ondersteunen en betrekken van familie van patiënten die forensische psychiatrische zorg krijgen.

Doelgroepen

Hulpverleners en beleidsmakers van forensisch psychiatrische centra (FPC), forensisch psychiatrische afdelingen en klinieken (FPA en FPK), Forensische Verslavingsafdelingen en Klinieken (FVA en FVK), Afdelingen voor Sterk Gedragsgestoorde Licht Verstandelijk Gehandicapten (SGLVG+), Penitentiair

Psychiatrische Centra (PPC). Zij zijn de zgn. target group. De uiteindelijke doelgroep (de zgn. beneficiaries) zijn familie en naasten van cliënten in de forensische zorg en daardoor is de verwachting dat cliënten zelf daar ook voordeel bij hebben.

Resultaten 2021

- Doordat eerdere medewerkers die waren getraind in 2020 over zijn gegaan naar een ander baan, zijn er in 2021 opnieuw 4 mensen getraind in de PIMM. Met deze mensen zijn twee pilots gedraaid bij Fivoor in Portugal en bij GGZE De Woenselse Poort. De pilot bij GGNet De Boog is helaas niet doorgegaan door coronamaatregelen en wisselingen in functies. Wel zijn we in gesprek met GGNet hoe daar het familie/naastenbeleid de aandacht krijgt in lijn zijn met de forensische zorg naastenbeleid en die het verdient in de praktijk.
- We hebben verschillende mensen geïnterviewd over de forensische zorg en de rol van familie/naasten daarin, onder andere een psychiater, een hoogleraar en een ervaringsdeskundige. Hiermee willen we laten zien wat er nodig is om beleid voor het ondersteunen van en samenwerken met familie/naasten op de werkvloer te implementeren.
- De PIMM training is naar aanleiding van pilots verder aangepast aan de forensische zorg.
- Een nieuwe verlenging is aangevraagd, vanwege de vertraging die we hebben opgelopen door de coronamaatregelen en het grote verloop onder de medewerkers die de PIMM training hebben gevolgd.

Samen Sturen in samenwerking met het UMCG

Achtergrond/aanleiding

Hoewel diverse effectieve behandelingen voor depressie beschikbaar zijn, bestaan grote individuele verschillen in uitkomsten. Individuele cliëntkenmerken zijn belangrijke voorspellers van behandeluitkomst maar worden niet systematisch betrokken in de indicatiestelling die is gebaseerd op 'trial en error'. 'Samen sturen' beoogt een lerend instrument te implementeren dat het resultaat voorspelt van verschillende behandelopties voor de cliënt op basis van individuele kenmerken en voorkeuren. Dit vormt input voor shared decision-making. Het instrument wordt ontwikkeld bij het UCP, in samenwerking met grote ggz-instellingen in Noord Nederland en MIND. Data uit het RoQua Routine Outcome monitoring systeem (2,25 miljoen vragenlijsten afgenomen) en kwalitatieve informatie uit cliëntenpanels worden gebruikt als input.

UMCG is de hoofdaanvrager, maar in het hele traject van ontwikkeling tot implementatie wordt samengewerkt met MIND en cliëntvertegenwoordigers waarbij in het kader van Value Based HealthCare hun uitkomsten centraal staan. MIND heeft binnen dit project vooral een rol in het maken van een set aan keuzekaarten voor depressie (Toolkit Samen beslissen), het mede-ontwikkelen van een scholing Samen beslissen met het beoogde instrument voor professionals. Daarnaast heeft MIND in het gehele traject een rol om te zorgen dat het instrument aansluit bij (de behoefte van) cliënten, bijvoorbeeld via afstemming met de Depressievereniging.

Doel

Het hoofddoel van het project is om het instrument breed te implementeren binnen de reguliere depressiebehandeling gekoppeld aan ROM-systemen, zodat behandelaren en cliënten met een depressie in samenspraak de best passende behandeloptie kunnen kiezen. Op deze manier worden gezamenlijke beslissingen genomen die rekening houden met de klinische kenmerken, voorkeuren en eerdere ervaringen van de cliënt. Hiermee worden effectiviteit, doelmatigheid, therapietrouw en cliëntwaarde van de behandeling verhoogd.

Doelgroepen

Primair cliënten die in behandeling zijn voor depressie, maar uiteindelijk voor mensen met een psychiatrische kwetsbaarheid of verslavingsproblematiek.

Resultaten 2021

- Er is een eerste versie van het behandelkeuze instrument opgeleverd: een instrument dat op basis van statistiek helpt bij kiezen welke behandeling bij patiënt past gegeven zijn of haar achtergrond. Het instrument bevat een algoritme op basis waarvan een aanbeveling wordt gedaan. Dit wordt vertaald in een visuele rapportage waarin de resultaten van de intake vragenlijst inzichtelijk zijn voor patiënt. Dit rapport is de basis voor samen beslissen over de intake vragenlijst.
- Toolkit Samen Beslissen bij depressie is opgeleverd. De Toolkit werkt aanvullend op het behandelkeuze instrument en de rapportage, omdat het de behandelkeuzes inzichtelijk maakt.
- Er zijn meerdere pilot tests uitgevoerd met het Toolkits Samen beslissen is in het veld getest en positief bevonden. Geleerde lessen zijn verzameld voor de doorontwikkeling.
- Er is een instructiekaart Samen beslissen ontwikkeld voor professionals, als geleide bij de Toolkits Samen beslissen. Deze is op onze website geplaatst.
- Er zijn drie animatiefilmpjes ontwikkeld om te informeren en te scholen: (1) een algemene animatie over het I-SHARED instrument; (2) een specifieke animatie voor behandelaren als instructiemateriaal voor het werken met het keuze-instrument; en (3) een animatiefilmje over samen beslissen. Het eerste filmje is opgeleverd, de overige twee worden in 2021 opgeleverd.

Referentenpanel Onderzoeksprogramma ggz en Actieprogramma lokale initiatieven mensen met verward gedrag

Achtergrond/aanleiding

ZonMw vindt het belangrijk dat onderzoeks- en projectvoorstellen die worden ingediend bij het Onderzoeksprogramma ggz worden beoordeeld door ervaringsdeskundige ggz-clieënten en naasten. Daarom heeft MIND In 2016 samen met de Patiëntenfederatie Nederland en PGO Support een Referentenpanel opgezet. Dit panel bestaat uit cliënten en naasten die ervaring hebben met de aandoeningen of thema's die aan bod komen in het ggz-onderzoek. Zij zijn geworven bij de leden en andere achterban van het MIND Landelijk Platform en vervolgens getraind in het beoordelen van onderzoeks- en projectvoorstellen. Het panel telt ongeveer 45 leden. Naast de werving en selectie en training van de panelleden verzorgt MIND de coördinatie van de activiteiten van het panel, de organisatie van de beoordelingsrondes (inclusief bijeenkomsten panelleden en feedback op de beoordelingsformulieren), de coördinatie van projectbezoeken, de financiële administratie, de presentaties op informatiebijeenkomsten van ZonMw en de communicatie met ZonMw en de referenten.

Voor het Actieprogramma zijn 15 referenten geworven met specifieke kennis over de opvang en zorg voor mensen met verward gedrag. Het betreft een behoorlijk complex programma met veel verschillende subsidierondes. De referenten zijn daarin expliciet getraind. Naast de werving en selectie en training van de panelleden verzorgt MIND de coördinatie van de activiteiten van het panel, de financiële administratie, de presentaties op informatiebijeenkomsten van ZonMw en de communicatie met ZonMw en de referenten.

Doel

Het beoordelen van onderzoeksvoorstellen vanuit het perspectief van cliënten en naasten. Het panel beoordeelt of de onderzoeksvoorstellen relevant zijn. Daarnaast beoordelen zij of cliënten

en naasten voldoende worden betrokken bij de uitvoering van het onderzoek en of het onderzoek voldoende haalbaar is vanuit het cliënten- en naastenperspectief. Dit oordeel neemt ZonMw mee in de besluitvorming over de honorering van de onderzoeks-/projectvoorstellen.

Doelgroep

Onderzoeksprogramma ggz: Onderzoekers in de ggz, professionals, projectleiders, beleidsmakers, medewerkers ZonMw, ervaringsdeskundigen, cliënten en naasten.

Actieprogramma: Alle professionals die te maken hebben met de opvang en zorg voor mensen van verward gedrag, dus zowel ggz-professionals, als hulpdiensten en politie. Daarnaast projectleiders, beleidsmakers, medewerkers ZonMw, ervaringsdeskundigen, cliënten en naasten.

Resultaten 2021

Onderzoeksprogramma ggz:

- In vier onderzoekrondes zijn 110 projectideeën/uitgewerkte onderzoeksvoorstellen beoordeeld door het referentenpanel.
- Daarnaast hebben 13 referenten meegedaan aan projectbezoeken. Door de corona-maatregelen hebben de meeste projectbezoeken digitaal plaatsgevonden.

Actieprogramma lokale initiatieven mensen met verward gedrag:

- In vier rondes zijn 17 projectvoorstellen beoordeeld door negen referenten.

PGO on AIR

Achtergrond/aanleiding

MIND is verbonden aan de PGO-Alliantie en aan het meerjarig programma PGO on AIR. Met een PGO, Persoonlijke Gezondheidsomgeving, kan iedereen die dat wil, veilig en betrouwbaar, zelf zijn gezondheidsgegevens verzamelen, toevoegen, bijhouden en delen. De alliantie wil dat iedereen, met of zonder zorgvraag, de toegevoegde waarde van een PGO kent. Het programma zorgt ervoor dat iedereen, mensen met of zonder zorgvraag, maar ook mantelzorgers, zorgverleners en zorgaanbieders, weten hoe ze het beste een PGO kunnen inzetten. Binnen dit programma worden verschillende projecten uitgevoerd door verschillende partners. Zo ook door MIND.

Doel

Het breder bekend maken en gebruik stimuleren van PGO's.

Doelgroep

Primair: Mensen die regie willen voeren op hun gezondheid en hun naasten. Secundair: Zorgverleners.

Resultaten 2021

- Workshops over waarde van PGO's zijn gehouden
- Onderzoek naar ervaren gegevensbeveiliging bij Klantportalen en PGO's is afgerond
- Focusgroepen m.b.t. informatiematerialen over gegevensbeveiliging van PGO's zijn gehouden
- Input voor verbetering van informatiematerialen (o.a. FAQ en Kennisclips) over gegevensbeveiliging van PGO's is gegeven
- Actieonderzoek bij GGZ Friesland naar belemmerende en stimulerende factoren die het gebruik van PGO's beïnvloeden is voorbereid en loopt nog

Campagnelij 3

Kwaliteit van leven

Kernboodschap

Uitgangspunt is de leefwereld van cliënten en naasten, waarbinnen ruimte is voor het voeren van de eigen regie en samen beslissen. Een gezonde levensstijl, zinvolle activiteiten, opleiding, werk, een sociaal netwerk en goede huisvesting zijn leidend. Dit geldt zowel voor mensen die in de wijk wonen als mensen in de intramurale zorg, als ook voor de naasten van deze mensen. Waar nodig is (specialistische) zorg, een beschermde omgeving en/of ondersteuning bij zelfredzaamheid en participatie beschikbaar. Alle actoren werken samen; we laten geen mensen tussen wal en schip vallen. Ieder mens, en ook de mens met een psychische kwetsbaarheid, heeft het recht om op zelfgekozen wijze zijn eigen leven in te richten en te participeren in de samenleving. In de benodigde zorg, ondersteuning en faciliteiten wordt voorzien volgens de menselijke maat, aansluitend op de individuele behoeftes en wensen, waarbij ook de ondersteuning en betrokkenheid van naasten of mantelzorgers een belangrijk aspect is.

Ambities en speerpunten

Ambitie 5: Jongeren doen op hun eigen wijze mee, ondanks eventuele psychische klachten

5.1. Aanpak problematiek thuiszitters

Speerpunt

Er is een ondersteuningsstructuur voor middelbare scholen die ervoor zorgt dat er geen leerlingen meer onnodig thuis zitten (zie praktijkvoorbeelden passend onderwijs). We hebben lessen geleerd van de corona tijd en weten hoe we leren op afstand kunnen inzetten voor thuiszitters. We intensiveren de (lobby-)activiteiten om dit ook daadwerkelijk gerealiseerd te krijgen.

Verslag 2021

MIND heeft op dit punt samenwerking gezocht met o.a. Ieder(in) en Ouders en Onderwijs en inbreng op dit thema samen met hen gedaan. Onder meer in het begrotingsdebat van OCW in november 2021.

Daarnaast heeft MIND gepleit voor de openstelling van de Wlz voor jeugdigen. Onder meer is dit ingebracht bij het WGO Jeugd in november 2021.

5.2. Goede startpositie voor jongeren

Speerpunt

MIND wil dat er voor alle jongeren op de arbeidsmarkt een goede startpositie gegarandeerd wordt. Daarom besteden wij aandacht voor studiemogelijkheden en ondersteuning vanuit de Participatiewet en de Wajong. Onder meer via lidmaatschap van de LCR pleit MIND voor voldoende en eenduidige ondersteuning van studenten met een beperking. Ook voor die jongeren die door omstandigheden op straat belanden dient er een goede startpositie te zijn: MIND pleit samen met onder meer Zwerfjongeren Nederland, Valente en LCR voor een aanpassing van de

Participatiewet zodat ook deze jongeren voldoende ondersteund worden door gemeenten. MIND voert samen met LCR en andere partners een lobby voor meer eenduidige ondersteuning van studenten met een beperking. En MIND voert een lobby op het aanpassen van de Participatiewet om dakloze jongeren een goed ondersteunde start te geven.

Verslag 2021

MIND heeft voor de behandeling van de Participatiewet op 8 februari 2021 een brief gestuurd met daarin de oproep om gemeenten te verplichten om dakloze jongeren te ondersteunen en inkomenszekerheid te bieden. Daarnaast geven we aan dat gemeenten moeten stoppen om mensen die vanwege de Wvvgz worden opgenomen op dezelfde wijze worden behandeld als gedetineerden. Hierop is via een motie de Wvvgz zodanig aangepast dat mensen die hieronder vallen en een uitkering vanuit de Participatiewet krijgen gelijk behandeld moeten worden als mensen die vrijwillig zijn opgenomen.

Doordat de Participatiewet controversieel was verklaard waren er in 2021 geen mogelijkheden voor lobbywerk. MIND verwelkomt in dit opzicht de komst van een minister voor armoede en schuld in het nieuwe kabinet.

MIND neemt deel aan het signaleringsteam van de Landelijke Cliëntenraad (LCR), waarin signalen rond de uitvoering van sociale wetgeving (WIA, WAO, Wajong en Participatiewet) worden besproken met inspectie SZW en VNG en waar mogelijk opgelost. We hebben ze geattendeerd op een uitspraak van de rechter in een zaak in Arnhem. Hierin wordt gesteld dat dakloze jongeren door een verkeerde rekenregel een te lage uitkering hebben ontvangen. De gemeente gaat dit compenseren. Meer gemeenten hebben deze verkeerde rekenregel gebruikt en moeten dus gaan compenseren.

Ambitie 6: Mensen met psychische kwetsbaarheid bouwen hun leven op en doen mee aan de samenleving

6.1 Convenant Samen werken aan wat werkt

Speerpunt

Samenwerken aan wat werkt wordt door MIND samen met UWV, Divosa, Valente, AWWN, de Nederlandse ggz, SSzS e.a. uitgevoerd. Hierbij werken we aan een inclusieve arbeidsmarkt waar mensen met een psychische aandoening kansen krijgen om aan het werk te komen. Hierbij worden pilots uitgevoerd bij werkgevers om meer mensen aan het werk te helpen, onderzoek gedaan naar en kennis gedeeld over wat helpt bij aan het werk komen en aan het werk blijven en hoe de kosten en de baten hiervan binnen de keten evenredig kunnen worden verdeeld. Op bestuurlijke overleggen tussen de partners en de Staatssecretarissen van VWS en SZW worden knelpunten besproken, die een bredere aanpak nodig hebben. De resultaten van de samenwerking wordt gepubliceerd op de kennisportal Sterk door werk, in nieuwsbrieven van de convenantpartijen en op een gezamenlijk te organiseren congres dat begin november 2021 zal plaatsvinden.

Verslag 2021

MIND is partner in het convenant 'Samenwerken aan wat werkt'. Dit liep in 2021 af. Een nieuw convenant Sterk door Werk is in juni 2021 ingegaan. Het oude convenant is afgesloten om met een online congres op 4 november 2021. Doel van het congres was de urgentie creëren bij politiek en samenleving om meer mensen met psychische problematiek duurzaam aan het werk te krijgen.

MIND was hiervan medeorganisator, gaf verschillende workshops en nam vanuit het bestuur deel aan de gespreksrondes.

Binnen het project Hoofdzaak } werk verzorgt MIND de training 'Inclusief leiderschap' aan werkgevers, leidinggevend en zorgprofessionals. Deze training is overgenomen van Samen Sterk zonder Stigma, die helaas op 1 oktober zijn opgehouden te bestaan.

Met een aantal convenantpartijen is in mei een gezamenlijke brief gestuurd naar de informateur en de Vaste Kamercommissie van SZW en VWS waarin wordt gepleit voor een integrale aanpak om mentale gezondheid hoog op de agenda te zetten.

MIND stuurde een brief aan de Tweede Kamer en pleitte voor behoud van een uitkering gericht op het behoud van een uitkering bij gedwongen opname. De Tweede Kamer heeft het amendement aangenomen dat was ingediend door het lid Kwint (kamerstuk 35.667 nr. 8). Hiermee komt een einde aan de situatie dat mensen die (tijdelijk) gedwongen worden opgenomen, hun bijstand zien wegvallen. "Regelmatig leiden zulke situaties tot schuldenproblematiek en dakloosheid".

6.2. Bevorderen integrale bekostiging (maatwerk financiering)

Speerpunt

In het Hoofdlijnenakkoord ggz 2019-2022 is ook de mogelijkheid opgenomen voor meer integrale (persoonsvolgende) bekostiging (maatwerk financiering). MIND ziet integrale bekostiging (maatwerk financiering) als een goede optie omdat daarmee de eigen regie van de patiënt wordt bevorderd en een deel van de problematiek rond de samenloop van sociaal domein (ondersteuning, wonen) en zorgdomein kan worden ondervangen.

Verslag 2021

MIND heeft haar standpunt ten aanzien van integrale bekostiging uitgewerkt in haar bijdrage voor de discussienota zorglandschap ggz van staatssecretaris Blokhuis. Dit standpunt is ook ingebracht bij de formatie voor het nieuwe kabinet. Vanwege de demissionaire status van het kabinet gedurende bijna geheel 2021 is het niet mogelijk geweest om op dit punt politiek een doorbraak te forceren.

Integrale bekostiging is een van de middelen om het inhoudelijke doel van integrale zorg en individueel maatwerk te bereiken. Om dit doel te verwezenlijken heeft MIND in 2021 veel andere activiteiten ondernomen waarvan de belangrijkste zijn:

- Verbreding van de aanpak wachttijden. Een versterking van de sociale basis, een levensbrede, herstelondersteunende intake en goede overdracht naar huisartsen en sociaal domein helpen de druk op de specialistische ggz te verminderen en integrale zorg en ondersteuning te versterken. MIND heeft zich ingezet voor een brede, domeinoverstijgende benadering van de wachttijdproblematiek. Dit is terug te zien in de vervolgaanpak van de stuurgroep toegankelijkheid en wachttijden ggz (eind december). Het is ook gelukt om de betrokkenheid van de VNG (landelijk) en gemeenten (regionaal) te versterken.
- MIND heeft een bijdrage geleverd aan de implementatie van de levensloopfunctie voor mensen die een gevaar voor hun omgeving kunnen vormen. Er is een netwerk ervaringsdeskundigen in de levensloopfunctie gevormd voor intervisie en voor inhoudelijke reflectie vanuit cliënt- en familieperspectief. De tekst van de ketenveldnorm levensloopfunctie is definitief geworden en zal met andere partijen in 2022 ingediend worden bij het register van het Zorginstituut. De integrale bekostiging van de levensloopfunctie is helaas nog niet gerealiseerd. Met de stuurgroep ketenveldnorm is wel een bijdrage geleverd aan tijdelijke oplossingen voor de bekostiging en agendering van een structurele oplossing op langere termijn.

- Samen met NLggz, VNG, Valente en Phrenos is MIND het initiatief Samen Over de Brug. De ambitie is om een doorbraak te bewerkstelligen in de samenwerking tussen ggz en sociaal domein ten behoeve van herstel van mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen. Er is een thematische uitvoeringsagenda opgesteld, er is een netwerk gevormd met andere relevante initiatieven en er is een panel van ervaringsdeskundigen samengesteld dat de inhoudelijke koers van Samen Over de Brug bewaakt en goede praktijken kan evalueren. Samen Over de Brug wil vooral bestaande initiatieven bundelen

Speerpunt

In 2021 willen we integrale bekostiging als concrete mogelijkheid in het regeerakkoord voor het nieuwe kabinet laten opnemen. Samen met zorgverzekeraars en gemeenten willen we in 2021 bovendien pilots opzetten om in de praktijk ervaringen op te doen. Daarnaast willen we ons in 2021 ook in het kader van de uitwerking door de NZa van het nieuwe Zorgprestatiemodel voor de GGZ inzetten voor meer samenhang in de bekostiging van het sociaal domein en de ggz.

Verslag 2021

In het regeerakkoord is een algemene passage opgenomen over het belang van domeinoverstijgend werken. Dit biedt aanknopingspunten om daarover in 2022 afspraken te maken in een integraal zorgakkoord. MIND heeft zich hiervoor ook hard gemaakt bij de evaluatie van de hoofdlijnakkoorden.

MIND is partner in GEM (ecosysteem mentale gezondheid). Eind 2021 is subsidie beschikbaar gekomen voor twee pilots in de regio's Deventer en Achterhoek. De pilots richten zich op een integraal aanbod van zorg en ondersteuning voor mentale gezondheid in een geografisch gebied. MIND heeft een bijdrage geleverd aan de inhoudelijke ontwikkeling van GEM algemeen en aan een sterke positionering van cliëntinitiatieven in beide pilotregio's. De ontwikkeling van GEM is ondergebracht bij de stuurgroep toegankelijkheid en wachttijden ggz. Daarmee is de aansluiting op bestaande ontwikkelingen verzekerd en zijn de mogelijkheden voor verspreiding naar andere regio's vergroot.

MIND neemt met andere pg-organisaties deel aan de Verbeteragenda toegang sociaal domein van de VNG. Enkele tientallen gemeenten voeren projecten uit voor verbetering van toegang tot met name Wmo en Jeugdwet. Met Movisie heeft MIND het initiatief genomen voor een specifiek project integrale toegang ggz. In 2022 zullen in vier gemeenten pilots starten. Deze worden gekoppeld aan activiteiten voor integrale toegang vanuit de aanpak wachttijden ggz. Daarmee is een verbinding gelegd tussen de verbeteragenda toegang sociaal domein en het actieplan wachttijden.

MIND heeft in het programmateam van het zorgprestatiemodel de belangen van cliënten behartigd om tot goede veldafspraken te komen voor de nieuwe bekostiging in de GGZ en FZ. Deze zijn in december 2021 getekend. En verder is meegewerkt aan voorlichtingsbrochures voor diverse groepen. Verder heeft MIND geparticipeerd in de werkgroep beroepen om de vergoeding van ervaringsdeskundigheid op niveau 5 en 6 te verbeteren in prestaties en consulten. Voor ervaringsdeskundigheid niveau 4 willen we komend jaar nog betere afspraken omdat deze nu nog zijn verdisconteerd in overige tarieven. Ook heeft MIND in werkgroep 8 zorgvraagtypering geparticipeerd om hierin de rol van patiënten te vertegenwoordigen en de communicatie te verbeteren.

6.3. Implementatie regionale belangenbehartigingsstructuur MIND

Speerpunt

Met de decentralisering van de zorg is een regionale belangenbehartigings-structuur wenselijk. Zodat vanuit de vereniging MIND vertegenwoordigers aan belangrijke regionale tafels zitten, immers: nothing about us without us! Ook willen we gemeenten beter aanspreken op hun verantwoordelijkheid om voldoende voorzieningen te treffen en te financieren (denk aan inloop, dagbesteding, toeleiding naar werk, respijtvorzieningen en lotgenoten- en zelfhulpgroepen). We willen in 2021 de cliëntenparticipatie en de (collectieve) belangenbehartiging vanuit ervaringskennis lokaal en regionaal versterken én landelijk en regionaal meer verbinden. In 2021 zal MIND een plan ontwikkelen om in pilotvorm in enkele regio's een regionaal netwerk met ondersteuning te realiseren. De opgedane ervaring en inzichten zal MIND o.a. inzetten bij de landelijke lobby voor financiering van de ggz-beweging binnen het PG-subsidiekader.

Verslag 2021

In samenwerking met de PFN, PGO support, Zorgbelang Friesland, MIND en VWS zijn bouwstenen en een set met spelregels ontwikkeld om cliënten- en patiëntenparticipatie en inbreng van ervaringsdeskundigheid beter vorm te geven in het kader van regiobeelden en regiovisies bij JZOJP. Ook is input geleverd voor een onderzoek door Expertiseczorg bij gemeenten en zorgbesturen waarom dit nauwelijks nog van de grond komt. De idee is om in het kader van JZOJP een gezamenlijk punt van vraag en aanbod te genereren en dat de vrager ook betaalt voor participatie in beleid of regiovisies.

6.4. Implementatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking.

Speerpunt

Het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking is ook voor mensen met psychische problematiek en hun naasten een belangrijke juridische basis om op te kunnen komen voor hun rechten. MIND zal dan ook waar mogelijk overheden, bedrijven en andere partijen actief wijzen op hun verantwoordelijkheden op grond van het Verdrag. Ook participeert MIND daartoe actief in de Coalitie voor Inclusie, met onder meer Leder(In), Per Saldo en de LFB. MIND heeft met onder meer NLggz, Valente, Actiz, Aedes, Divosa en VNG een toolkit gemaakt voor het maken van prestatieafspraken in het kader van de actieagenda wonen op het gebied van leefbare en vitale wijken. De toolkit gaat in op zowel het proces (hoe werk je samen en kom je tot prestatieafspraken?) als de inhoud (verbinding zorg en wonen, sociale structuur in de wijk, anti-stigma, enzovoort). De implementatie van de toolkit wordt in 2022 begeleid door een serie leerbijeenkomsten voor landelijke en regionale bestuurders, gekoppeld aan webinars rond succesvolle voorbeelden.

Verslag 2021

In het kader van de overgang naar Beschermd Thuis heeft MIND gelobbyd voor een sterke (wettelijke verplichting voor) regionale samenwerking rond de voorwaarden die de Commissie Dannenberg heeft benoemd. Uit het dashboard Norm voor opdrachtgeverschap blijkt dat die regionale samenwerking in de loop van 2021 inderdaad versterkt is.

MIND werkt samen met Leder(In), die de gezamenlijke initiatieven (o.a. Kamerbrieven) coördineert in de Alliantie VN verdrag en het project NOOZO (niets over ons, zonder ons).

Goede informatievoorziening

Het Nationaal Zorgnummer

Het Nationale Zorgnummer (NZN) is de voordeur van MIND voor cliënten en hun naasten. Deze voordeur is een samenwerking met Patiëntenfederatie Nederland. Mensen kunnen terecht bij het NZN voor informatie en advies bij vragen en klachten over de zorg in het algemeen en over de producten en activiteiten van MIND. Hiermee zorgt MIND voor legitimatie van de positie als vertegenwoordiger van cliënten en hun naasten in Nederland. Daarnaast vergroot het Nationale Zorgnummer de zichtbaarheid van MIND richting beleidsmakers, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en het algemene publiek.

Het Nationale Zorgnummer heeft een frontoffice en diverse backoffices. De frontoffice doet de eerste opvang van telefonisch contact. Vanuit de backoffice van MIND wordt informatie en advies gegeven over onderwerpen waar MIND zich specifiek mee bezig houdt. De frontoffice kan de eenvoudige vragen afhandelen. Specifieke vragen kunnen worden behandeld in de backoffice door medewerkers met specifieke kennis. Het Nationale Zorgnummer is zowel telefonisch als digitaal bereikbaar.

In 2021 worden per maand gemiddeld 50.000 vragen, antwoorden, rapporten en adressen van de openbare kennisbank bekeken. Op de website van MIND staat informatie over belangrijke thema's. Deze informatie ondersteunt het Nationale Zorgnummer en de backoffices bij het geven van informatie en advies. Binnen MIND worden signalen en casussen uitgewisseld met de beleidsafdelingen en de communicatieafdeling. Hiermee wordt publiciteit gegenereerd en kunnen lobby en onderhandelingstrajecten worden ondersteund. In 2021 hebben de medewerkers 3631 vragen en meldingen afgehandeld. Dit is een gemiddelde van 303 per maand.

MIND ggz-panel & meldacties

Zowel MIND als de lidorganisaties hebben behoefte aan signalering met betrekking tot wensen en knelpunten van cliënten en hun naasten. Op specifieke thema's worden vragenlijsten uitgezet waarbij cliënten en hun naasten worden opgeroepen hun ervaringen te melden. De meldacties worden bij voorkeur uitgezet in samenwerking met lidorganisaties. De resultaten van de meldacties worden gepubliceerd op de website van MIND. In overleg met de afdeling communicatie en de betrokken beleidsmedewerker(s) worden de media over de resultaten geïnformeerd. De thema's voor de meldacties worden vastgesteld in overleg met de beleidsteams en afgestemd met lidorganisaties en de andere koepels. Het MIND panel kan worden ingezet om een bijdrage te leveren aan de signalering van knelpunten in de zorg. Onder andere door het invullen van de vragenlijsten die worden uitgezet bij meldacties. Er zijn iets meer dan 4.000 panelleden. Het panel wordt onderhouden en geactiveerd door een strategisch communicatie- en marketingbeleid. Daarbij wordt gekeken naar de representativiteit van het panel en mogelijk geworven onder specifieke doelgroepen. In 2021 worden oproepen gedaan voor panelleden om deel te nemen aan activiteiten waarmee de inzet van cliënten en hun naasten bij beleid, onderzoek en activiteiten wordt vergroot.

Kennisbank Nationale Zorgnummer

Het doel van de NZN kennisbank is het informeren van cliënten en hun naasten over belangrijke onderwerpen in de zorg en over de producten van de MIND. Op de website van MIND is een NZN kennisbank beschikbaar voor cliënten en hun naasten. Vragen en antwoorden, brochures en adressen van MIND zijn hiermee gemakkelijk toegankelijk. De Kennisbank is ook beschikbaar op

de site van de Patiëntenfederatie Nederland. De producten van MIND geven mensen de mogelijkheid om meer regie te voeren in hun eigen leven. Het gaat dan over: Digitale Zorg en MedMij, Kiezen in de ggz, GGZ-appwijzer, MIND Young en MIND Blue. In 2021 is er een geactualiseerde databank met veelgestelde vragen. De kennisbank blijft up to date op basis van vragen die bij de frontoffice en backoffices binnenkomen, en oude items worden verwijderd. Het aantal kennisitems is stabiel met ongeveer 800 items.

Projecten/onderzoek in campagnelijn 3

GGZ-appwijzer

Achtergrond/aanleiding

Technologie maakt het mogelijk dat mensen 24 uur per dag kunnen werken aan hun eigen psychische gezondheid, waar en wanneer ze dat willen. Met behulp van e-health kunnen mensen meer de regie nemen hierover. Voor professionals betekent e-health een uitbreiding van hun professioneel instrumentarium in het Blended Care-palet. Deze mogelijkheden vragen om een goed overzicht voor cliënten, naasten, hulpverleners en zorgaanbieders van het marktaanbod online en inzicht in de kwaliteit en toepasbaarheid daarvan. Om tot dit inzicht in de kwaliteit en toepasbaarheid te komen worden deze toepassingen eerst hierop beoordeeld en getest, waarbij ook eindgebruikers en zorgprofessionals betrokken zijn. De ggz-appwijzer moet dé bron in Nederland worden waar iedereen kwalitatief goede ggz-apps en andere e-health toepassingen vindt om aan mentale fitheid te werken. Dit project wordt uitgevoerd in co-productie met de Nederlandse GGZ (en hieraan verbonden ggz-organisaties) en de achterban van MIND.

Doel

- het geven van overzicht van en inzicht in ggz-apps (en andere e-health toepassingen)
- het vergroten van het gebruik van ggz-apps (en andere e-health toepassingen)
- het voorkomen/beperken van medicalisering
- het vergroten van de zelfredzaamheid van mensen
- het ondersteunen van de groeiende vraag naar (digitale) ggz

Doelgroepen

Primair: Mensen met psychische klachten (en hun naasten) die m.b.v. gezondheidsapps willen werken aan herstel en zorgverleners die mensen met psychische klachten willen adviseren over gezondheidsapps. Secundair: Ontwikkelaars van gezondheidsapps (en andere e-health toepassingen).

Resultaten 2021

- De website www.ggzappwijzer.nl is gelanceerd
- In 2021 waren er 40.000 bezoekers
- Een eerste koppeling met het klantportaal van ARQ in Quli is gerealiseerd, waardoor de bibliotheek met gereviewde apps op meerder platforms ontsloten zijn.
- 50+ Nederlandse apps zijn getest met zowel de ORCHA database als de MIND-NLGGZ opgestelde vragenlijsten
- Hiervoor zijn in totaal meer dan 300 testrapporten opgemaakt, door de poule met cliënten, naasten en zorgprofessionals. Een tester gebruikt de app minimaal 2 weken en maakt op basis van een format een testrapport.

- Deze testrapporten zijn tot 40 geconsolideerde recensies opgemaakt. Een recensie bevat minimaal 4 testrapporten.
- 100+ apps zijn opgenomen in de appbibliotheek
- De werving voor de uitbreiding van de poule van apptesters is afgerond
- Met NeLL is een aanvraag voor een pilot voorbereid voor de ontwikkeling van één universeel, op CEN/ISO-gebaseerd toetsingskader voor de beoordeling van gezondheidsapps en één Nederlandse bronbibliotheek met informatie over de kwaliteit en functionaliteit van gezondheidsapps.

Programma Regie in de Regio: Eigen regie in een kansrijke context

Aanleiding/achtergrond

Het doel van dit project is om de kwaliteit van leven van mensen met een psychische kwetsbaarheid of aandoening te vergroten. We doen dit door te stimuleren dat mensen overal in Nederland in de buurt laagdrempelige herstelinitiatieven kunnen vinden, met per regio gelijk aanbod. Hiermee leveren we een bijdrage aan 'De juiste zorg op de juiste plek', waardoor mensen met een psychische kwetsbaarheid of aandoening zo lang mogelijk eigen regie kunnen voeren over alle levensaspecten en waar nodig de juiste zorg op de juiste plek kunnen vinden en krijgen. Hierbij moet gedacht worden aan zo lang mogelijk thuis wonen met innovatieve vormen van zorg dichtbij, met meer aandacht voor preventie en andere levensgebieden als werk of andere zinvolle dagbesteding, wonen en andere activiteiten gericht op herstel en maatschappelijke participatie. Om binnen gemeenten, dus op lokaal niveau, mensen met een psychische kwetsbaarheid de ruimte bieden om vanuit hun eigen regie hun leven (weer) op te bouwen, heeft MIND in voorgaande projecten bouwstenen voor participatie en herstel ontwikkeld. Deze bouwstenen geven verschillende functies aan die door één of meer herstelinitiatieven uitgevoerd kunnen worden en in elke regio aanwezig zouden moeten zijn, zodat elke burger met een psychische kwetsbaarheid regionaal eenzelfde aanbod kan vinden. De bouwstenen zijn in samenwerking met zowel zelfregiecentra, herstelacademies, regionale cliëntenorganisaties als met gemeenten ontwikkeld. De bouwstenen zijn in drie categorieën ingedeeld, waar onderstaande resultaatgebieden op zijn gebaseerd.

Resultaatgebied A. Bouwstenen gericht op een kansrijke context voor burgers met een psychische en/of psychosociale kwetsbaarheid: sociale en maatschappelijke participatie, empowerment en herstel

Aanleiding/achtergrond

De afgelopen jaren heeft MIND op verschillende manieren gestimuleerd dat zelfregie- en herstelinitiatieven van de grond kunnen komen en worden geborgd. Hier bouwen we op voort. Door empowerment van de mensen die bottom-up in staat zijn kansrijke contexten voor zelfregie en herstel te creëren kunnen die kansrijke contexten ontstaan. De organisaties hebben nog steeds geen goede financiële borging in hun regio's. Gemeentelijke financiering moet jaarlijks opnieuw worden aangevraagd. De zelfregie- en herstelorganisaties zijn ook een goede opstap naar maatschappelijke participatie, wat we kunnen stimuleren.

Doel

Voor elke burger is er een bereikbare plek in eigen gemeente of regio, waar hij of zij vanuit zelfregie kan werken aan persoonlijk en maatschappelijk herstel op het moment in zijn of haar leven dat dit nodig is.

Doelgroepen

Mensen met een psychische kwetsbaarheid. De intermediaire doelgroep zijn ondernemende ervaringsdeskundigen en potentiële financiers zoals gemeenten en zorgverzekeraars.

Resultaten 2021

- De 2e Leergang Maatschappelijk Ondernemen met het Instituut voor Publieke Waarden heeft in 2021 geheel online plaatsgevonden. De leergang werd uitgevoerd met drie docenten die zelf directeur zijn van een gevestigd zelfregiecentrum. In deze 2e editie zijn coachingsgroepen toegevoegd aan de leergang. Van de 20 kandidaten die gestart zijn hebben er 16 de leergang volbracht.
- Om de bestaande zelfregie- en herstelinitiatieven te ondersteunen in coronatijd is het pilotproject Online-Offline opgezet. Hiervoor waren 10 organisatie geselecteerd die elk een bijdrage van 5000 euro hebben ontvangen om hun deelname mogelijk te maken. Vanaf november 2020 tot oktober 2021 hebben zeswekelijks online bijeenkomsten plaatsgevonden voor presentatie, uitwisseling en om van elkaar te leren. De laatste bijeenkomst was een hybride bijeenkomst gehost door Enik Recovery College. De geleerde lessen werden doorgegeven via een einddocument en 2 openbare zoomsessies. Ook is er kopij aangeleverd voor een artikel in het tijdschrift Participatie en Herstel over de resultaten uit dit pilotproject (publicatie verwacht in juni 2022).
- In samenwerking met de VNG was al eerder een handreiking gemaakt voor gemeenten over de financiering en inbedding van zelfregie- en herstelinitiatieven. Hieraan is meegewerkt door verschillende beleidsambtenaren van gemeenten en directeuren van zelfregie- en herstelinitiatieven. Als vervolg hierop is in maart 2021 samen met de VNG een webinar verzorgd over dit onderwerp. Hier kwamen diverse verzoeken om nadere informatie en consultatie uit voort.
- In 2021 hebben we meegewerkt aan de jurering van de aanvragen voor de Appeltjes van Oranje van het Oranjefonds met als onderwerp Mentale Kracht. Uit deze Appeltjes kwam een gezamenlijk driejarig programma met het Oranjefonds voort: Herstel Dichtbij. Het doel van dit programma ligt in het verlengde van het doel van het project: Zorgen dat er voor elke burger een bereikbare plek is waar hij of zij vanuit zelfregie kan werken aan herstel. We hebben meegewerkt aan de opzet en doelstellingen voor dit programma en mede selectiecriteria ontwikkeld. Dit gebeurde in gelijkwaardigheid met de medewerkers van het Oranjefonds. In twee MIND-Oranjefondsduo's hebben de selectiegesprekken plaatsgevonden. Voorbereidingen zijn getroffen voor de samenwerking met het Instituut voor Publieke Waarden en de startbijeenkomst in januari 2022.
- Voor de training Kansen op Werk de afgelopen maanden een nieuwe eigenaar gezocht en gevonden. Dit proces heeft veel tijd in beslag genomen, omdat alle betrokken partijen een zorgvuldig besluit wilde nemen voor een duurzame borging van Kansen op Werk. Inmiddels liggen de overeenkomsten voor de overdracht en voor de samenwerking met de regionale organisatie klaar voor ondertekening.

Resultaatgebied B: Bouwstenen beschikbaar binnen elke regio

Aanleiding/achtergrond

De regionale organisaties houden zich bezig met het uitwisselen van informatie en het vergroten van kennis op individueel niveau. Landelijk kunnen we dit ondersteunen door uitwisseling mogelijk te maken, kennis te bundelen of kennisproducten te maken en beschikbaar te maken. Door het maken van een functieprofiel kan de ontwikkeling van familie-ervaringsdeskundigheid worden gestimuleerd.

Doel

Informatie- en kennisuitwisseling.

Doelgroepen

Mensen met een psychische kwetsbaarheid. Intermediaire doelgroep zijn ervaringsdeskundigen, Regionale cliëntenorganisaties, zelfregie- en herstelorganisaties, welzijnsorganisaties en gemeenten.

Resultaten 2021

- Nadat in 2020 het visiedocument FED was opgesteld en vastgesteld, is dit in 2021 aangevuld met het positioneringsdocument FED. Dit is eveneens in de vergadering van het Platform FED in oktober 2021 vastgesteld. Daarnaast is medio 2021 een onderzoek gestart naar de meerwaarde van de FED, door middel van interviews met familie/naasten die van een FED gebruik hebben gemaakt. Hiervoor is een vragenlijst opgesteld en na een oproep zijn er zo'n 21 interviews gehouden met familie/naasten. De uitkomsten hiervan worden verwerkt in een rapport. Deze activiteiten lopen door in 2022.
- Er is gewerkt aan de handreiking *Persona's schrijven voor zelfregie- en herstelinitiatieven* (in 2022 gepubliceerd). De handreiking biedt handvatten aan initiatiefnemers van zelfregie- en herstelinitiatieven (ZHI) voor kwaliteitsverbetering en verantwoording. In samenwerking met Stichting Zelfregie NL en vijf andere zelfregie- en herstelinitiatieven is deze methode en manieren om deze in de organisatie te implementeren verder ontwikkeld. Alle vijf meewerkende zelfregie- en herstelinitiatieven passen de methodiek toe in hun organisatie.
- Publicaties: [Artikel website Sociaal Werk Nederland](#); Presentaties: [Bijdrage aan het Caring Community Festival](#), [Workshop congres Mensen met verward gedrag over de Bouwstenen voor participatie en herstel](#);

Resultaatgebied C: Bouwstenen gericht op de omgeving van de burger met een psychische en/of psychosociale kwetsbaarheid

Aanleiding/achtergrond

De omgeving van de burger met een psychische kwetsbaarheid kan een kansrijke context zijn of juist niet bevorderlijk zijn voor hun welzijn en gezondheid. Daarom wordt in de regio aandacht besteed aan beleidsparticipatie, kwartiermaken, de deskundigheidsbevordering van professionals en de ondersteuning van familie en naasten. Landelijk kunnen wij dit op verschillende manieren ondersteunen. Door MIND en het aanbod van de landelijke en regionale leden beter op de kaart te zetten in de huisartsenzorg als vervolg op het eerdere project Zichtbaarheid. Door invloed uit te oefenen op de bejegening door uitkeringsinstanties en de inzet van ervaringskennis. Door mantelzorgers beter in het vizier te brengen bij welzijnsorganisaties. Door naasten te ondersteu-

nen die zelfregie-initiatieven ontwikkelen. En door de MIND-Atlas verder te ontwikkelen zodat alle cliënten- en naastenorganisaties goed vindbaar zijn.

Doel

Bevorderen dat de omgeving van mensen met een psychische kwetsbaarheid een kansrijke context wordt.

Doelgroepen

Mensen met een psychische kwetsbaarheid en hun naasten. Intermediaire doelgroepen zijn belangenbehartigers, huisartsen en POH's-ggz, gemeenten, uitkeringsinstanties, welzijnsorganisaties.

Resultaten 2021

- Het MIND magazine is samengesteld ism met een redactieraad van diverse leden van MIND. Het bevat vele ervaringsverhalen en interviews met externen. Het is zowel een papieren versie als digitaal te ontsluiten met een QR-code. De papieren versie was bestemd voor de wachtkamer van de huisartspraktijk. Door de coronacrisis was echter papieren leesmateriaal in de wachtkamer taboe geworden. Met de verzending is gewacht tot dit weer mogelijk wordt (verwachting voorjaar 2022). De magazines zijn al wel verspreid op de opleiding tot kaderhuisarts.
- Met het bedrijf Wachtkamerschermen is een module over mentale gezondheid voor de schermen in de wachtkamers van huisartspraktijken en eerstelijnscentra gemaakt. Met als doel bewustwording met betrekking tot depressie, angst/paniekaanvallen, eetproblemen, slapeloosheid en overmatige stress waar veel mensen mee naar de huisarts gaan. In december 2021 werd de module getoond in 57 afspeellijsten in wachtruimtes. Met een gemiddelde aantal patiënten van 1500 per wachtruimte per maand, betekent dit een bereik van ongeveer 85.500 patiënten per maand.
- Vanwege corona konden de drie beoogde pilots, om MIND meer zichtbaar te maken voor huisartsen en poh ggz geen doorgang vinden. Als alternatief zijn er diverse online bijeenkomsten geweest met poh's ggz waarbij we een presentatie gehouden hebben over MIND en de leden en wat we te beiden hebben voor de huisartsenzorg. In totaal zijn er 6 van dergelijke bijeenkomsten gehouden waarmee we in totaal 70 praktijkondersteuners ggz hebben bereikt die gemiddeld in 2 huisartspraktijken werkzaam zijn. Zij hebben een informatiepakket toegestuurd gekregen over MIND die ze ook kunnen gebruiken voor hun patiënten. Er zijn in totaal 190 'goody bags' verstuurd.
- Er zijn contacten gelegd met Zelfregie- en herstel initiatieven die samenwerken met huisartspraktijken zoals Venlo/Weert (zelfregie.nl) en Den Haag (Kompassie). Zij hebben op 1 april een presentatie gegeven tijdens een Perspectiefsessie over hun ervaringen met de inzet van ervaringsdeskundigen in de huisartsenzorg. Op basis van deze bijeenkomst heeft Steunpunt ggz Utrecht zich gemeld om de samenwerking in Utrecht verder te willen ontwikkelen in (Kanaleneiland). Dit onderdeel wordt vervolgd in 2022.
- Er is samen met een poh ggz uit Noord Limburg een artikel geschreven voor een huisartsenblad. Momenteel wordt hier nog aan gewerkt om het te kunnen plaatsen. Er is daarnaast goede samenwerking met PsyHag (kaderhuisartsen ggz). Zij hebben ook informatie over MIND en het magazine op hun website gezet.
- De resultaten van een in het najaar van 2020 uitgezette vragenlijst over bejegening door gemeente en/of UWV zijn gepresenteerd in een perspectiefsessie op 23 juni 2021. Er waren zo'n 33 mensen op de onlinesessie aanwezig. Naast het presenteren van de resultaten en het rapport, werden er presentaties gegeven door Maatwerkclub UWV en de Centrale Cliëntenraad UWV.

- De Quickscan Welzijn is volledig geüpdatet en in april 2021 gelanceerd. Door het succes van het webinar waarin dit gebeurde is besloten nog twee webinars rondom GGZ Mantelzorg te organiseren waarvan er een in oktober 2021 heeft plaatsgevonden en de andere dit jaar plaats gaat vinden. Dit is ook een manier om de Quickscan voor het voetlicht te brengen. Ook is de Quickscan een vast onderdeel geworden van de training *De Brug* van MantelzorgNL. *De Brug* is een training voor medewerkers van welzijnsorganisaties met als doel een passend ondersteuningsaanbod voor GGZ-mantelzorgers op te zetten. Deelnemers vullen als onderdeel van de voorbereiding van de eerste bijeenkomst van de training de Quickscan in.
- De MIND-Atlas geeft een goed en compleet beeld van de organisaties die er zijn in Nederland: cliënten- en naastenorganisaties, zelfregie- en herstelinitiatieven, medezeggenschapsorganen en samenwerkingsplatforms. We hebben een aantal technische verbeteringen kunnen doorvoeren waardoor meer adressen zijn ingevoerd. Momenteel bevat de Atlas 500 adressen. Verder is er een beheerplan gemaakt voor het adressenbestand. Op steeds meer plekken wordt een link gelegd met de MIND-Atlas. Gemeenten en zorg- en welzijnsorganisaties maakten al dankbaar gebruik ervan en nu zijn ook de huisartsen geïnformeerd.

Vliegende Brigade Ervaringsdeskundigheid

Achtergrond/aanleiding

De Meerjarenagenda beschermd wonen en maatschappelijke opvang bevat de kernthema's waarop lokale, regionale en landelijke partijen intensiever willen samenwerken om de implementatie van de visie van de commissie Toekomst beschermd wonen te versnellen (rapport Dannenberg). Het programma Beschermd Thuis van ZonMw wil projecten, activiteiten en initiatieven stimuleren en faciliteren die bijdragen aan de implementatie van de Meerjarenagenda. In dat kader wil het project Vliegende Brigade Ervaringsdeskundigheid bevorderen dat het perspectief van cliënten en naasten, ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid wordt ingezet en geborgd. Het project is een samenwerkingsverband van de stichting Werkplaats COMO, Valente en MIND waarbij Werkplaats COMO het projectleiderschap vervuld en MIND penvoerder is. In de kerngroep neemt ook een oud-wethouder deel voor het gemeentelijk perspectief

Doel

Het inrichten van een landelijke uitvoerings- en coördinatiefunctie van een Vliegende brigade, die expertise biedt ten aanzien van de inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid binnen de acht thema's van de Meerjarenagenda. De Vliegende Brigade ondersteunt gemeenten, cliënten- en naastenorganisaties en andere relevante organisaties op het gebied van het toerusten en borgen van het perspectief en de ervaringskennis van ervaringsdeskundigen en naasten. Met als doel dat hun plannen en praktijken beter en realistischer worden en het draagvlak wordt vergroot.

Doelgroepen

De Vliegende Brigade richt zich op organisaties die een rol hebben in de scope van de Meerjarenagenda. Gemeenten, cliënten- en naastenorganisaties, burgerinitiatieven, zorg- en ondersteuningsorganisaties, instellingen voor maatschappelijke opvang, welzijnsorganisaties, onafhankelijke cliëntondersteuners, straatadvocaten, cliëntenraden, familieraden, zelfregie- en herstelinitiatieven, woningcorporaties, zorgverzekeraars. Organisaties die soms worstelen met de inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid bij ingewikkelde vraagstukken rondom de maatschappelijke opvang en het beschermd wonen en het terugdringen van dak- en thuisloosheid.

Resultaten 2021

- De kerngroep is tweewekelijks bij elkaar gekomen om de binnengekomen vragen te behandelen en de voortgang van de onderhanden zijnde vragen te bespreken. Er zijn ongeveer 25 vragen binnengekomen in 2021 variërend van complexe vragen tot enkelvoudige kennisvragen. Er liepen ook nog trajecten van het jaar ervoor binnengekomen vragen. De rode draden van de binnengekomen vragen zijn regelmatig geanalyseerd. Er is een spreekuur in het leven geroepen waar goed gebruik van is gemaakt.
- De stuurgroep is drie keer bij elkaar geweest om de grote lijnen van het project te bespreken met speciale aandacht voor de borging na afloop van de projectperiode.
- Samen met Movisie en de Vereniging van Ervaringsdeskundigen is een plan gemaakt voor een Kennisplein Ervaringsdeskundigheid. Dit plan is voorgelegd aan de staatssecretaris met de vraag om financiering. Dit Kennisplein moet voorzien in het borgen van de binnen het project opgedane kennis en een voortzetting zijn van de mogelijkheid om vragen "warm" te laten beantwoorden.
- De Quicksan Welzijn is geupdatet en in twee webinars is daar bekendheid aan gegeven. De Quicksan is onderdeel geworden van de training *De Brug* van Mantelzorg NL.

Jongerenparticipatie bij PG-organisaties

Achtergrond/aanleiding

Om organisaties van patiënten, gehandicapten en hun naasten (verder te noemen: PG-organisaties) te ondersteunen bij hun zoektocht naar de juiste verbinding met jongeren tussen 16 en 30 jaar, hebben MIND, Ieder(in), de Patiëntenfederatie en PGOsupport de handen ineen geslagen. We vinden uit hoe jongerenparticipatie bij PG-organisaties werkt, wat succesfactoren zijn, en waar jongeren met een (chronische) ziekte of handicap precies behoefte aan hebben. Met deze kennis willen we onze leden verder helpen en ook zelf succesvoller worden in het betrekken en representeren van jongeren. Er is een aantal PG-organisaties die wel degelijk ervaring hebben in het bereiken van jongeren en het aangaan van een goede en langdurige verbinding met jongeren. Wij willen graag putten uit deze kennis: wat weten we al, welke ervaringen zijn er met jongerenparticipatie, welke successen zijn er behaald? En ook: hoe kunnen we deze successen verder brengen bij andere PG-organisaties (onze leden) en de koepels zelf?

Doel

Het uiteindelijke doel van het project is dat we veel meer dan nu het geval is, PG-organisaties kunnen helpen om jongeren te bereiken, met jongeren samen te werken en eventueel aan de organisatie te verbinden. En dat jongeren PG-organisaties beter kunnen vinden en meer willen samenwerken en/of zich verbinden aan die organisaties/infrastructuur van PG-organisaties.

Doelgroep

Landelijke lidorganisaties (van MIND, Ieder(in) en Patiëntenfederatie), jongerenorganisaties en -netwerken en jongeren

Resultaten 2021

- We zijn in gesprek gegaan met 6 lidorganisaties en 3 jongerenorganisaties om te bevragen over hun ervaringen; wat gaat goed, wat kan beter, tips en tricks. Aan de hand hiervan is begin 2021 een vragenlijst ontworpen en uitgezet.

- Aan de hand van de resultaten is een onderzoeksrapportage opgesteld. We hebben meer inzicht gekregen in de dynamiek tussen jongeren en PGO's: beide willen elkaar graag vinden, maar dit komt niet goed van de grond in de praktijk. Het probleem (en de oplossing) van te weinig jongerenparticipatie lijkt vooral bij de PGO's te liggen.
- We zijn bezig met een vervolg voor het opstellen van een subsidieaanvraag om jongerenparticipatie bij onze leden een boost te geven, waarbij JongPit als belangenbehartiger voor de jeugd een belangrijke rol zal vervullen.

Programma bijdrage MIND in het versterken van mentale weerbaarheid van (thuis)werkenden

Dit programma was onderdeel van het Steunpakket sociaal en mentaal welzijn en leefstijl dat door het ministerie van VWS is ingezet ter ondersteuning van (thuis)werkende mensen die door de coronamaatregelen last hebben van psychische klachten. MIND heeft ingezet op het verbeteren van een gezonde leefstijl en mentale vitaliteit (actielijn 3 van het steunpakket) om zo de mentale weerbaarheid van (thuis)werkenden te versterken. MIND en haar leden bieden al jaren allerlei diensten en activiteiten aan die inzetten op de mentale weerbaarheid van mensen in het algemeen. Met behulp van dit programma hebben MIND en haar leden gezorgd dat met name de groep (thuis)werkenden gebruik van deze diensten gaan maken. Hiervoor zijn 3 lijnen met activiteiten opgezet:

1. Meer (thuis)werkenden, ondernemers en werkgevers krijgen anonieme en professionele hulp en steun van MIND Korrelatie
 2. Meer ondersteuning voor (thuis)werkenden, ondernemers en werkgevers door opschaling bestaande en laagdrempelige interventies
 3. Hulp en ondersteuning vanuit ervaringsdeskundigheid voor (thuis)werkenden
- Per lijn worden de activiteiten en resultaten toegelicht.

Activiteit Meer (thuis)werkenden, ondernemers en werkgevers krijgen anonieme en professionele hulp en steun van MIND Korrelatie

Achtergrond/aanleiding

De coronacrisis trekt een zware wissel op het mentaal bevinden van groepen ondernemers en (thuis)werkenden. Een deel van de thuiswerkers ervaart eenzaamheid. Daarnaast is het aantal burn-outklachten onder werknemers stabiel hoog. Dit zal naar verwachting alleen maar stijgen aangezien de coronacrisis al heel lang steeds meer vraagt van veel mensen. MIND Korrelatie is een belangrijke schakel in het dempen van de gevolgen van de stevige coronamaatregelen op de korte termijn, zodat structurele schade kan worden voorkomen.

Doel

MIND Korrelatie biedt naast een luisterend oor op landelijk niveau (laagdrempelig en anonieme) hulp en advies opmaat zodat kan worden voorkomen dat (thuis)werkende dreigen om te vallen, een burn-out krijgen of andere mentale klachten ontwikkelen. Helaas weten nog (te) veel mensen

MIND Korrelatie niet te bereiken of kennen ons (hulpaanbod) niet. Vooral (thuis)werkenden die met beginnende klachten worstelen weten onvoldoende waar ze terecht kunnen voor hulp. MIND Korrelatie is een goede eerste stap, waar mensen hun klachten kunnen bespreken en ook op weg worden geholpen naar passende (zelf)hulp, door middel van praktische tips, individueel advies en persoonlijke feedback. Binnen dit onderdeel gaan we daarom meer bekendheid genereren en daarnaast onze capaciteit vergroten zodat we ook na werktijd een stevig team hebben om de groep werkenden beter te kunnen bereiken en verder te helpen met een adviesgesprek.

Doelgroep

(thuis) werkende mensen met (beginnende) psychische klachten, werkgevers en ondernemers.

Resultaten 2021

Activiteiten zijn gelabeld als 1.1, 1.2, 1.3

1.1 Meer (thuis)werkende, ondernemers en werkgevers vinden (anonieme) hulp en steun van MIND Korrelatie

In september is een reclamecampagne gestart onder (thuiswerkende) en bekend gemaakt dat zij bij MIND Korrelatie terecht kunnen in geval van mentale post-corona klachten. Hierbij hebben wij ons gericht op mensen met beginnende burn out, mensen met (vergaande) burn out en Naasten (partner, vriend, kind dat zich zorgen maakt). De campagne is opgebouwd uit een online deel en een offline deel (radio) die voor meer bekendheid heeft gezorgd. In vergelijking met 2020 zijn hierdoor in 2021 in de periode september t/m december 1.083 gesprekken meer gevoerd (+ 21%). Daarnaast steeg in dezelfde periode het unieke website bezoek met 55%, van 79.196 in 2020 naar 115.914 in 2021. Het aantal unieke bezoekers in 2021 steeg hierdoor in totaal naar 276.310.

1.2 Meer (thuis)werkende, ondernemers en werkgevers krijgen hulp – meer ondersteuning voor MIND werknemers

Vanaf juli is meteen ingezet op het werven van nieuwe collega's bij MIND Korrelatie, zodat de capaciteit is vergroot. 4 nieuwe medewerkers (3,5 fte) zijn geworven en versneld opgeleid in september tot allround hulpverlener. Per deze datum is ook de bereikbaarheid verruimd van 18.00 uur naar 21.00 uur.

1.3 Bezet inzicht in de hulpvragen en signalen van (thuis)werkenden

Maandelijks is een overzicht gemaakt van waar (thuis)werkenden tegenaan lopen en welke hulpvragen er binnen zijn gekomen. De meest voorkomende problemen zijn met stakeholders gedeeld, samen met het advies om werknemers mentaal gezond te houden.

Meer ondersteuning voor (thuis)werkenden, ondernemers en werkgevers door opschaling bestaande en laagdrempelige interventies

Achtergrond/aanleiding

De sterk veranderde werkomstandigheden van veel mensen en het gebrek aan uitlaatkleppen, door de lockdowns, zorgen ervoor dat de coronacrisis een behoorlijke wissel heeft getrokken op de mentale gezondheid van Nederland. Uit onderzoek van MIND naar de mentale gevolgen van corona² komt naar voren dat meer mensen last hebben van stress, toenemende spanningen, somberheid en onzekerheid over de toekomst.

Bij beginnende mentale problemen is het bespreken daarvan met mensen in de naaste omgeving erg belangrijk. Juist dan opent zich een weg naar de nodige hulp, steun en begrip. Maar er is nog een groot taboe op het bespreken van psychische problemen. Hierdoor zijn mensen niet snel geneigd om bij hun werkgever of leidinggevende aan te geven dat ze tegen hun grenzen aanlopen of last hebben van mentale klachten. Een gebrek aan openheid en bespreekbaarheid heeft direct invloed op de mentale gezondheid van (thuis)werkenden, ondernemers en werkgevers.

Doel

Om mensen mentaal gezond de crisis door te helpen, is het van belang dat mensen gebruik kunnen maken van een waaier aan tips, leefstijladviezen, ondersteunende apps en tools. Er is erg veel materiaal beschikbaar, maar over het algemeen zijn werknemers hier niet mee bekend en is het informatiemateriaal niet toegankelijk voor het Nederlandse publiek. In dit onderdeel willen we bestaande en meest geschikte interventies opschalen en deze informatie beter vindbaar maken voor (thuis)werkenden, ondernemers en werkgevers, zodat iedereen eenvoudig zelf aan het werk kan om de eigen mentale weerbaarheid te vergroten. Indirect zal hierdoor ook de bespreekbaarheid op de werkvloer worden bevorderd.

Doelgroep

(thuis) werkende mensen met (beginnende) psychische klachten, werkgevers en ondernemers.

Resultaten 2021

Activiteiten zijn gelabeld als 2.1, 2.2, 2.3 en 2.4

2.1 Gemakkelijke toegang tot informatie en zelfhulptools via MIND landingspagina werk voor (thuis)werkenden, ondernemers en werkgevers

Binnen dit onderdeel is <https://wijzijnmind.nl/mind-your-business> ontwikkeld gericht op (thuis)werkenden ter voorkoming van psychische klachten. Hier staat onder andere een Beter Slapen Challenge op, een test mentale fitheid en linkjes naar folders van MIND en de MIND ConnectApp. Een social media campagne was erop gericht om deze producten onder de aandacht van (thuis)werkenden te brengen. Op het congres Sterk door Werk op 4 november is een workshop gehouden over ons aanbod voor werkgevers en professionals.

2 mindplatform.nl/nieuws/corona-onderzoek-mind-nieuwe-uitvraag-en-alle-resultaten-tot-nu-toe

2.2 Meer (thuis)werkenden, werkgevers en ondernemers vinden hulpkaarten over depressie

Er zijn 3 x 500 kaarten gedrukt. Deze worden op aanvraag verspreid. Informatie over de kaarten is verspreid via diverse netwerken van MIND. Daarnaast is de digitale versie downloadbaar op de website van www.wijzijnmind.nl. Een social media campagne heeft gezorgd voor bekendheid van de kaarten onder professionals. Deze hebben regelmatig kaarten opgevraagd. Er is een widget gemaakt over Depressie en somberheid voor op TV schermen in de huisartspraktijken. De MIND informatie wordt in 57 wachtkamers getoond, dat is aan 85.500 patiënten per maand (op basis van 3 zorgverleners per wachtruimte, en gemiddeld aantal van 1500 patiënten per praktijk per maand).

2.3 Meer (thuis)werkenden, ondernemers en werkgevers vinden terugvalpreventie door Preventieve Cognitieve Training (POH-ggz en psychologen)

Er zijn 4 trainingsdagen geweest voor POH GGz, hieraan hebben 46 POH-ggz meegedaan. Gemiddeld werken zij in 2 huisartspraktijken (bereik 92 praktijken). Na afloop krijgen zij een informatiepakket over depressie preventie met oa de drie DP kaarten die door MIND zijn ontwikkeld (kaart omgeving, kaart cliënt en kaart naasten). Er zijn drie trainingsdagen geweest voor in totaal 60 psychologen en psychiaters. Ook zij hebben het informatiepakket gekregen.

2.4 (Thuis)werkenden, ondernemers en werkgevers vinden voor hen relevante apps ter ondersteuning van mentale weerbaarheid

De bibliotheek van de ggz-appwijzer is uitgebreid met informatie over de kwaliteit en functionaliteit van 8 apps, die voor (thuis)werkenden met (beginnende) psychische klachten relevant zijn. Er is een aangepaste versie van de API gemaakt, waarmee apps gefilterd kunnen worden op taal. Deze is nog niet geaccepteerd en moet nog verder getest worden.

Activiteit hulp en ondersteuning vanuit ervaringsdeskundigheid voor (thuis)werkenden

Achtergrond/aanleiding

Voor (thuis)werkenden, ondernemers en werkgevers hebben zelfhulp- en supportgroepen een aantoonbare meerwaarde. Zelfhulp- en supportgroepen helpen om de volgende redenen:

- Er wordt een gevoel van onderling begrip, herkenning en erkenning gecreëerd, juist daar waar vaak onbegrip is van de omgeving.
- Mensen kunnen elkaar verder helpen met opgedane ervaringen en deelnemers krijgen hierdoor het gevoel van 'niet meer alleen en van samen sterker'.
- Het is de aangewezen plaats waar je over het onderwerp kunt praten en kunt werken aan het beter omgaan met de gevolgen.
- Er is tijd en aandacht voor emoties en praktische oplossingen.
- Een supportgroep is niet alleen gericht op ziekte maar vooral op wat wél kan en gericht op alle levensdimensies zoals werk en relaties (Positieve Gezondheid);
- Het onderling contact helpt ook in het leren omgaan met het dagelijkse leven (grip krijgen op).

Doel

Het bieden van laagdrempelige (online) hulp en ondersteuning aan mensen die kampen met de verschillende gevolgen van COVID-19 door middel van online supportgroepen (zelfhulp/samen hulp) ook als preventie voor eenzaamheid, somberheid' en depressie. Daarnaast willen we de mentale weerbaarheid van (thuis)werkende naasten door eigen regie te versterken, zodat zij naast de zorg voor mensen met psychische klachten zelf overeind blijven en hun baan behouden.

Doelgroep

Zowel (thuis)werkende mensen met psychische klachten, zoals depressie en somberheid, als gevolg van COVID-19, als hun (thuis)werkende familie en naasten.

Resultaten 2021

Activiteiten zijn gelabeld als 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 en 3.5.

3.1. Beter vindbare zelfhulp en supportgroepen rond psychische aandoeningen (zowel voor cliënten als naasten) voor (thuis)werkenden

Het LSZ merkte tijdens de coronapandemie dat er veel meer naasten die belden met hun hulplijn. Zij hadden al onderzoek laten doen naar het opzetten van online helpgroepen voor (thuis)werkenden naasten. Binnen deze activiteiten heeft het LSZ nieuwe supportgroepen opgezet voor (thuis)werkende naasten van mensen die zichzelf beschadigen en hiermee haar diensten kunnen uitbreiden op basis van een bestaande behoefte.

Naasten Centraal (Labyrint-InPerspectief) heeft een drietal bijeenkomsten georganiseerd voor volwassen KOPP'ers (Kinderen van ouders met psychische problematiek).

3.2. Uitbreiding supportgroepen voor (thuis)werkenden met een depressie

De Depressieverenging heeft door onder andere door corona veel mensen vragen binnen gekregen en er stonden steeds meer mensen op de lijst voor een gespreksgroep. Daarom hebben ze binnen dit onderdeel zo'n 25 mensen opgeleid tot gespreksleider, zijn er 6 regiocoördinatoren bij gekomen en zijn er zo'n 17 extra groepen gestart. Hiermee is de wachtlijst flink afgenomen. Ook zijn ze met een nieuw telefoonsysteem gestart, zodat meer mensen de hulplijnen van de Depressievereniging kunnen bereiken. Er zijn webinars gegeven onder andere over veerkracht en depressie en een i.s.m. 113 online over suïcidepreventie. Deze zullen in 2022 worden herhaald.

3.3. MIND Connect app wordt beter gevonden door (thuis)werkenden, ondernemers en werkgevers

De Connect app is getest door een groep ervaringsdeskundigen. De uitkomsten van deze test zijn verwerkt in de app en er is een social media campagne gehouden om de app beter vindbaar te maken voor de doelgroep. Een van de uitkomsten was dat het woord app tot verwarring leidt bij de gebruikers. Daarom wordt de naam nu aangepast naar Connect Portaal.

3.4. Online supportgroepen over 'corona en mentale problemen'

Er zijn 8 online groepen opgezet en 2 online groepen zitten in de opstartfase door BurgerKracht Limburg. Daarnaast is de ondersteuningsstructuur versterkt en zijn de processtappen voor het opzetten en onderhouden van online supportgroepen vastgelegd, zodat deze goed overdraagbaar zijn.

3.5. Online ondersteuning en advies voor naasten via de community Naasten in Kracht

Specifieke informatie voor (thuis)werkende familie/naasten is ontwikkeld en op de site geplaatst. De informatie bestaat uit animaties over specifieke onderwerpen: de combinatie van werken en zorg voor, openheid op het werk en valkuilen bij het zorgen voor en werken. Daarnaast zijn ervaringsverhalen opgehaald en op de site verschenen. Er zijn themabijeenkomsten (webinars) gehouden voor (thuis)werkende familie/naasten en de folder van NiK is opgenomen in de goodiebags van Mantelzorg Nederland.

Werken aan wat werkt

Achtergrond/aanleiding

MIND heeft in 2021 het nieuwe convenant "Sterk door Werk" ondertekend. Dit convenant is voor 3 jaar en is een voorzetting van het vorige convenant "Samenwerken aan wat werkt". Doel is om meer mensen met een psychische kwetsbaarheid in een betaalde baan te laten werken. Andere partners binnen het convenant zijn AWWN, Cedris, Divosa, de Nederlandse GGZ, Mensen met mogelijkheden, UWV, Valente, VNG en Zorgverzekeraars Nederland.

Doel

Meer betaald werk voor mensen met een psychische kwetsbaarheid, dit is meer mensen die aan het werk gaan en ook meer werkbehoud en minder uitval en terugval voor medewerkers met een psychische kwetsbaarheid.

Doelgroep

Iedereen met een psychische kwetsbaarheid die wil en kan werken. Hiervoor mag het systeem niet in de weg staan, maar moet iedereen kansen en de juiste ondersteuning krijgen voor betaald werk. Zowel mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen, als mensen met lichtere problematiek.

Resultaten 2021

- Door een gezamenlijke lobby is er financiering (€18 miljoen euro) en opschaling van trajecten voor alle arbeidsmarktregio's geregeld, zodat in 2021 om in 2022 en 2023 2300 IPS-trajecten te kunnen starten. Dit project is Hoofdzaak} Werk en is onderdeel van het convenant.
- Binnen Hoofdzaak} Werk is de-stigmatisering een speerpunt. Hiervoor is MIND gestart met het coördineren van activiteiten om stigma tegen te gaan. Deze activiteiten zullen vooral in 2022 en 2023 verder plaatsvinden.
- Een hele actieve bijdrage bij de organisatie van het congres "Sterk door Werk" op 4 november, onder andere door het uitvoeren van een vragenlijst over de barrières rond het vinden en behouden van werk. Deze uitkomsten zijn gebruikt op de congres. Daarnaast was er op het congres een actieve bijdrage, zowel plenair aan tafel als door middel van het geven van workshops.
- Inzet op preventie door deelname aan het project Samen Beslissen van de HAN Hogeschool. In dit project willen we de methodiek van Samen Beslissen door ontwikkelen naar de werkvloer.

Welkome Wijk

Achtergrond/aanleiding

Dit project is door MIND overgenomen toen Samen Sterk zonder Stigma moest stoppen op 1 oktober 2021.

Ambulantisering van de ggz en de transitie van zorg naar de gemeenten zorgen ervoor dat mensen met (psychische) kwetsbaarheden en andere kwetsbare situaties zoals een licht verstandelijke beperking of verslaving meer en meer in de wijk wonen. Om de wijk een plek voor hen te laten zijn waar ze zich thuis en gelijkwaardig kunnen voelen, onderzoekt Samen Sterk zonder Stigma, nu MIND, samen met Trimbos-instituut, Movisie, Hogeschool van Amsterdam en Hoge-

school Arnhem en Nijmegen hoe vooroordelen kunnen verminderen en het contact met de buurt kan normaliseren. We organiseren aparte bewustwordingsbijeenkomsten voor bewoners, voor professionals en voor vrijwilligers, in twee wijken van twee gemeentes en twee regio-gemeentes. Het gekoppelde onderzoek richt zich onder meer op de werkzame elementen, verbreding van de doelgroep en op de borging van de aanpak, o.a. door een borgingsplan en een trainingsopzet om lokale ervaringsdeskundigen en gespreksleiders te trainen. Daarnaast worden de gemeentes geadviseerd over hoe ze langdurig aandacht kunnen hebben voor acceptatie in de wijk. De opgedane kennis wordt voor alle gemeentes beschikbaar en verspreid op kennisdelingsbijeenkomsten

Doel

Het doel van het project en daarbinnen het onderzoek is inzicht krijgen in de impact, de werkzame elementen en belemmerende factoren bij het door middel van bewustwordingsbijeenkomsten op gang brengen van een proces om de acceptatie in de wijk van bewoners met een (psychische) kwetsbaarheid te vergroten.

Doelgroep

Buren/wijkbewoners, vrijwilligers in buurten en wijken, winkeliers, professionals van de corporaties, politie, hulp/zorgverlening, banken, welzijnswerk etc.

Resultaten 2021

- Opzet en inhoud van de bewustwordingsbijeenkomsten geactualiseerd en verbeterd
- Twintig nieuwe praktijksituaties beschreven rond kwesties die spelen in buurten en wijken
- Train de trainerstraject ontwikkeld
- Achtergrondinformatie bij bewustwordingsbijeenkomsten beschreven t.b.v. train de trainer traject
- Start gemaakt met uitvoeren train de trainerstraject in twee gemeentes
- 6 bewustwordingsbijeenkomsten fysiek en online verzorgd in een gemeente en een regiogemeente

Organisatie MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid

Netwerkorganisatie

De vereniging MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid, bestaande uit autonome landelijk werkende patiënten- en familieorganisaties en kamers van regionale patiëntenorganisaties en familie- en cliëntenraden, vervult binnen de beweging MIND een spilfunctie. Ieder van deze organisaties heeft een unieke propositie en een wens tot samenwerken om een (collectief) doel te bereiken. In die samenwerking staat de verbinding tussen de landelijke thema's en organisaties en regionale thema's en organisaties voorop.

Deel van die ontwikkeling is een verdere versterking van de basis van MIND in de regio, maar ook onder cliëntenraden en familieraden. Zo hebben de respectievelijke kerngroepen van de Kamers binnen MIND Landelijk Platform stemrecht in de alv en wordt gewerkt aan het opzetten van regionale steunpunten die de basis moeten gaan vormen voor de regionale structuur van MIND en moeten gaan zorgen voor een betere verbinding tussen de landelijke en regionale belangenbehartiging. Om deze ontwikkelingen te faciliteren investeert MIND in verenigingsmanagement. Vanuit het landelijk bureau van MIND zijn twee functionarissen actief bezig om de verbinding tussen de regionale en landelijke leden en de landelijke en regionale leden onderling te bevorderen en te bouwen aan innovatieve middelen om de samenwerking te versterken.

Vereniging MIND

Speerpunt

Leden van MIND Platform

Verslag 2021

In 2021 is MIND Platform verrijkt met 4 nieuwe ALV-leden: Stichting PMDD Nederland, ExpEx, Stichting Misbruikt! en Stichting JIJ.

MIND Verenigingsmanagement organiseerde in 2021 meer dan 25 bijeenkomsten voor en met leden.

Expertcommissies en werkgroepen

Speerpunt

Het uitgangspunt van MIND Landelijk Platform is dat de activiteiten primair worden uitgevoerd door de lidorganisaties samen met het bureau van MIND. Dit geldt ook voor de voorbereiding en uitwerking van beleid. Daartoe zijn expertraden per campagnelijn en werkgroepen per specifiek onderwerp ingesteld. Deze expertraden en werkgroepen worden gevormd uit de brede achterban van MIND – landelijk en regionaal – en externe deskundigen.

Verslag 2021

In 2021 hebben we samen met de leden van de expertcommissies en werkgroepen een traject ingezet om de opdracht, de werkwijze en de structuur van deze gremia te verhelderen en uniformeren. Op deze manier willen we efficiënter samenwerken. In 2022 hopen we de puntjes op de i te zetten en de nieuwe werkwijze vast te leggen en te implementeren in onze dagelijkse werkwijze.

Lobbytraining en gemeenteraadsverkiezingen

Dit jaar gaf MIND twee keer een tweedaagse **lobbystrategie trainingen** voor mensen die al lobby ervaring hebben. Invalshoek: onze landelijke en regionale/lokale lobby slim verbinden. Maar ook: welke lobby momenten benut je in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen. De opkomst was groot. Deelnemers waren directeurs van patiënten- en familie verenigingen en zelfregie centra. Maar ook cliënten- en familieraden.

Ook organiseerde MIND specifiek voor cliënten- en familieraden een tweedaagse basis lobby training.

Samen met het projectteam KIO en het beleidsteam en communicatie hebben we het basisdocument "speerpunten voor de **gemeenteraadsverkiezingen**" ontwikkeld en op de website gezet. Uit dit basisdocument kunnen regionale en lokale cliënten/naasten- organisaties putten, zodat ze ieder voor zich hoeven na te denken over de tekst, maar deze kunnen benutten voor hun lobby richting gemeenten en voor de verkiezingsprogramma's voor de gemeenteraadsverkiezingen. Dit basisdocument is ook in de lobbytraining en in de nieuwsbrief uitgebreid onder de aandacht gebracht. Evenals tips: "wat kun je doen" voor een effectieve lobby lokaal?

Regiokamer

Speerpunt

MIND faciliteert overleg van de Regiokamer en tussen de regio's, en geeft voorlichting over voor hen relevante ontwikkelingen. Daarnaast richt een speciaal regionaal programma "Regie in de regio", zich met een aantal projecten op de ontwikkeling van (een verbeterde) samenwerking tussen deze leden van de Regiokamer en gemeenten, met betrekking tot voorlichting over de wetwijzigingen, informatievoorziening vanuit de achterban aan lokale beleidsmakers en collectieve belangenbehartiging en beleidsbeïnvloeding. De kerngroep van de Regiokamer vertegenwoordigt de Regiokamer in de alv van MIND Landelijk Platform en oefent daar ook het stemrecht namens de Regiokamer uit. De kerngroep van de Regiokamer is ook actief betrokken bij de implementatie van de nieuwe regionale steunpunten van MIND Landelijk Platform.

Verslag 2021

Het werk van de Regiokamer heeft in 2021 nagenoeg stil gelegen. In 2022 zullen we het functioneren evalueren en bekijken hoe een doorstart gemaakt kan worden.

MIND Familie- en naastenraden

Speerpunt

MIND Familie- en naastenraden spant zich in om de deskundigheid en de professionaliteit van de familie- en naastenraden te bevorderen en op peil te houden, zodat de medezeggenschap vanuit familie- en naastenperspectief zo goed mogelijk vorm gegeven kan worden. Dit gebeurt o.a. door kennis- en informatie-uitwisseling over actuele thema's in de GGZ en de verslavingszorg tijdens de bijeenkomsten (themamiddagen, jaarlijkse trainingdagen). Binnen MIND Familie- en naastenraden vindt ook samenwerking plaats met de landelijke familie- en naastenorganisaties van MIND Landelijk Platform. MIND Familie- en naastenraden stimuleert en ondersteunt het opzetten van familie- en naastenraden binnen ggz-instellingen. MIND Familie- en naastenraden wordt in de alv van MIND Landelijk Platform vertegenwoordigd door de kerngroep en oefent daar ook het stemrecht namens MIND Familie- en naastenraden uit.

Verslag 2021

In het najaar van 2021 zijn de werkzaamheden van de MIND Familie en Naastenraden verstevigd. Er is een nieuw werkplan voor de belangenbehartiging van familie en naasten in de ggz opgesteld en extra menskracht geïnvesteerd in beleidsmatige en secretariële ondersteuning, zodat de lob-

bywerkzaamheden in 2022 volgens plan kunnen worden uitgevoerd.

Kamer Cliëntenraden

Speerpunt

De Kamer heeft tot doel de stem van de cliëntenraden in de GGZ, i.c. de cliënten die zij vertegenwoordigen, te versterken. Zowel op lokaal niveau (de zorgaanbieder), regionaal niveau als op landelijk niveau. Met dit doel voor ogen maakt de Kamer Cliëntenraden zich sterk voor:

- Het faciliteren van onderlinge uitwisseling van ervaringen en kennis tussen cliëntenraden.
- Adequate inhoudelijke facilitering van cliëntenraden (informatievoorziening m.b.t. wet- en regelgeving, actuele ontwikkelingen in en rondom de GGZ, etc.).
- Bevordering toegang tot deskundigheidsbevorderings- en ondersteuningsaanbod t.b.v. het dagelijks functioneren van de cliëntenraad (PGO Support, Het LSR, etc.).
- Landelijke beleidsbeïnvloeding en belangenbehartiging via MIND en/of met ondersteuning vanuit MIND.

Elk kwartaal is er een bijeenkomst van de Kamer Cliëntenraden, waarin actuele thema's besproken worden en ervaring en kennis worden uitgewisseld. De kerngroep van de Kamer Cliëntenraden vertegenwoordigt de Kamer in de alv van MIND Landelijk Platform en oefent daar ook het stemrecht namens de Kamer Cliëntenraden uit.

Verslag 2021

In 2021 vonden de volgende thema-bijeenkomsten plaats van de Kamer Cliëntenraden (gemiddeld 25 deelnemers):

- 26 februari 2021 - Online behandelen
- 7 mei - Zorgprestatie model
- 18 juni - Arkin & de Wvvgz
- 16 juli - Hoe vrij is de rookvrije GGz?
- 17 september 2021 - Wachtlijstmanagement
- 12 november - Meer herstel, minder dwang!

De themabijeenkomsten hebben ruimte geboden voor onderlinge uitwisseling van ervaringen en informatie.

Daarnaast werd in de vorm van gastsprekers informatie ingebracht over actuele ontwikkelingen in en rondom de ggz, die vervolgens bediscussieerd is.

Medewerking werd verleend door o.a. de Inspectie, de Nederlandse ggz.

Regionale Steunpunten

Speerpunt

Met de wijziging van de statuten medio 2018 is de mogelijkheid gecreëerd om regionale steunpunten in te stellen. Deze regionale steunpunten gaan de basis vormen voor de regionale structuur van MIND Landelijk Platform. Met deze structuur willen we de regionale en lokale collectieve belangenbehartiging en cliëntparticipatie stimuleren en de positie en het netwerk van regionale en landelijke organisaties van patiënten, familie en naasten versterken. De steunpunten zullen een actieve rol vervullen in het vormgeven van het regionale en lokale netwerk en in de ondersteuning en facilitering van regionale organisaties en belangen en de verbinding met de landelijke lidorganisaties en belangen. In 2021 zal de implementatie van de steunpunten worden voortgezet.

Verslag 2021

Naar aanleiding van de discussienotitie beleidskader PG-organisatie waarin VWS de versterking van de regionale organisatiegraad van de patiëntenbeweging schetst als een van de drie veranderopgaven voor de toekomst, heeft MIND samen met leder(in), Patiëntenfederatie Nederland en PGO-Support een voorstel voor VWS geschreven voor een regionale

infrastructuur. Kern van het voorstel is om in 12-15 regio's een 'knooppunt' voor de regionale PG-beweging op te starten. Een stabiele structuur, met een flexibele manier van werken, aansluitend bij de opdrachten en bestaande structuren in de drie verschillende sectoren en ruimte voor elke sector om aan te sluiten bij het eigen regionale netwerk.

Balans per 31 december 2021

	31-12-2021		31-12-2020	
	€	€	€	€
<u>ACTIVA</u>				
1. Materiele Vaste Activa				
1.1 Inventaris & Automatisering		171.270		59.886
2. Vorderingen en overlopende activa				
2.1 Debiteuren	66.836		87.669	
2.2 Gelieerde partijen	125.709		309.589	
2.3 Nog te ontvangen subsidies	119.101		126.595	
2.4 Overige vorderingen	2.767		794	
2.5 Overlopende activa	7.721		9.872	
		322.135		534.519
3. Liquide middelen		1.620.525		934.706
Totaal activa		2.113.930		1.529.111
<u>PASSIVA</u>				
4. Reserves & Fondsen				
4.1 Algemene reserve		276.653		262.810
4.2 Bestemmingsfonds koepel familieraden	10.125		10.125	
4.3 Egalisatiereserve VWS	12.121		0	
		22.246		10.125
		298.899		272.935
5. Kortlopende Schulden				
5.1 Schulden aan leveranciers	371.570		208.968	
5.2 Gelieerde maatschappijen	158.013		0	
5.3 Belastingen en premies Sociale Verzekeringen	98.797		120.743	
5.4 Onderhanden projecten	760.146		722.499	
5.5 Terug te betalen subsidie	278.194		28.905	
5.6 Overige schulden en overlopende passiva	148.312		175.061	
		1.815.031		1.256.176
Totaal passiva		2.113.930		1.529.111

Staat van baten en lasten over 2021

	Realisatie 2021	Begroot 2021	Realisatie 2020
<u>BATEN</u>	€	€	€
1. Algemeen			
1.1 Instellingssubsidie	1.200.000	1.200.000	1.200.000
1.2 Contributie	29.545	28.750	28.775
1.3 Overige baten	13.272	0	18.260
Totaal baten algemeen	1.242.817	1.228.750	1.247.035
2. Projecten			
2.1 Projectinkomsten	2.698.088	1.716.281	2.196.410
Totaal baten projecten	2.698.088	1.716.281	2.196.410
TOTAAL BATEN	3.940.906	2.945.031	3.443.445
 <u>LASTEN</u>			
3. Algemeen			
3.1 Personeelskosten	1.926.296	1.972.531	1.975.915
3.2 Huisvestingskosten	98.495	129.000	146.563
3.3 Bureau- en organisatiekosten	184.630	181.500	178.850
3.4 Bestuurskosten	16.037	12.000	10.360
3.5 Doorberekend aan projecten	-1.198.681	-1.216.281	-1.316.560
3.6 Activiteiten	139.123	150.000	145.526
3.7 Overige baten en lasten	2.790	0	-6.321
Totaal lasten algemeen	1.168.689	1.228.750	1.134.335
4. Projecten			
4.1 Personeelskosten	1.672.181	1.416.281	1.565.194
4.2 Activiteiten	1.074.072	300.000	685.643
Totaal lasten projecten	2.746.253	1.716.281	2.250.837
TOTAAL LASTEN	3.914.942	2.945.031	3.385.171
RESULTAAT	25.963	0	58.273

Bestemming van het resultaat	2021	2020
Egalisatiereserve VWS	12.121	0
Algemene reserve	13.842	58.273
	25.963	58.273

Bijlagen

Bijlage 1 Afkortingen

ALV	Algemene Leden Vergadering
Akwa	Alliantie kwaliteit in de ggz
DBC	Diagnose behandel combinatie
G32	32 grootste gemeenten
G4	4 grootste gemeenten
KOPP/KOV	Kinderen van ouders met psychische problemen. Kinderen van ouders met een verslaving.
LHV	Landelijke Huisartsen Vereniging
LSFVP	Landelijk Stichting Familie Vertrouwenspersonen
LVVP	Nederlands Vereniging van Vrijgevestigde Psychologen en Psychotherapeuten
NIP	Nederlands Instituut van Psychologen
NVvP	Nederlandse Vereniging van psychiaters
P3NL	federatie van psychologen, psychotherapeuten en pedagogen
PGO of PG	Patiënten en Gehandicapten organisaties
PGO	Persoonlijke Gezondheidsomgeving
PGWS	Patiënten en Gehandicapten (organisaties) werkt samen
POH GGZ	Praktijk Ondersteuner Huisarts GGZ
RCO	Regionale cliënten organisatie
SBG	Stichting Benchmark GGz
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VN-verdrag	VN-Verdrag inzake de rechten voor personen met een beperking (CRPD)
VWS	(ministerie van) Volksgezondheid, welzijn en sport
Wgbo	Wet op de Geneeskundige Behandel Overeenkomst
Wkkgz	Wet kwaliteit, klachten geschillen zorg
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wvggz	Wet verplichte ggz
ZIN	Zorginstituut Nederland
Zvw	Zorgverzekeringswet

Bijlage 2 Bestuur MIND Landelijk Platform

Mr. A.H. Brouwer	Penningmeester
C.T. Feldmann	Bestuurslid
W.J. van Minnen	Bestuurslid
Dr. W.K. van der Scheer	Voorzitter
P.W.L. Zoer	Bestuurslid

Bijlage 3 Lidorganisaties MIND Landelijk Platform 2021

Angst Dwang en Fobie Stichting (ADF-stichting)

Anoiksis

Caleidoscoop

Depressie Vereniging

Expex

Ixta Noa

Landelijke Oudervereniging Balans

MIND Ypsilon

Nederlandse Hyperventilatie Stichting (NHS)

PLUSminus

Stichting Borderline

Stichting Gilles de la Tourette

Stichting Het Zwarte Gat

Stichting JIJ

Stichting Labyrint-In Perspectief (LIP)

Stichting Misbruikt!

Stichting PMDD

Stichting Weerklank

Stichting Zelfbeschadiging (LSZ)

Vereniging Impuls & Woortblind

Vereniging van Ervaringsdeskundigen

WEET

Bijlage 4 Regiokamer

Burgerkracht Limburg
Cliëntenbelang Amsterdam
Cliëntenbond GGz KAM, Haarlem
De Kentering, Nijmegen
Diepwatercollectief, Amsterdam
Gebruikersplatform GGz WMO Drenthe
Groeirijk (cliëntenbelangen GGzE)
ISP Informatiesteunpunt Haarlem
RCO De Hoofdzaak, Alkmaar
RCO Zuidoost-Brabant
Steunpunt GGz Utrecht
Stichting Cliëntenbond GGZ Deventer e.o.
Stichting Cliëntenperspectief GGZ Flevoland (CLIP GGZ)
Stichting Door en Voor, Den Bosch
Stichting Focus Zwolle
Stichting GGZ Beraad Overijssel
Stichting IPC/Multiloog
Stichting Kernkracht
Stichting Kompasie, Den Haag
Stichting Lumen Holland Rijnland
Stichting Stadskamer, Achterhoek
Stichting Vriendendiensten Deventer e.o.
Stichting Wegloophuis Utrecht
Stichting zaVie
Stjoer
Umah-Hai, Utrecht, Driebergen
Zorgbelang Inclusief

Bijlage 5 MIND Familie- & Naastenraden

Adviesraad Naasten Dimence
Centrale Familieraad GGZ Rivierduinen
Familie- en betrokkenenraad Reinier van Arkel
Familiecommissie Riwis Zorg en Welzijn
Familieplatform GGZ Noord-Holland Noord
Familieraad Altrecht
Familieraad Arkin
Familieraad Emergis
Familieraad Fivoor
Familieraad GGNet
Familieraad GGZ Centraal, Eemland
Familieraad GGZ Centraal, Flevoland
Familieraad GGZ Centraal Gooi- en Vechtstreek
Familieraad GGZ Centraal, Veluwe & Veluwevallei
Familieraad GGZ Eindhoven en de Kempen
Familieraad GGZ Friesland
Familieraad GGZ inGeest
Familieraad GGZ Oost Brabant
Familieraad GGZ Westelijk Noord-Brabant
Familieraad Lentis
Familieraad Mondriaan
Familieraad Parnassia Groep regio Haaglanden
Familieraad Parnassia Groep regio Noord Holland
Familieraad Parnassia Groep regio Rijnmond
Familieraad Pro Persona Noord (Wolfheze)
Familieraad Pro Persona Zuid (Nijmegen)
Familieraad Riwis Zorg & Welzijn
Familieraad UMC Utrecht, afd. Psychiatrie - Hersencentrum
Familieraad Yulius
Familieraad Zeeuwse Gronden
Naastbetrokkenenraad GGZ Drenthe